UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Tredecima causa h[abet] ij. q[uesti]ones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Quicũq;. ¶ Caſus. Dicitur ꝙ ſi quis clericus ſine cognatione et inteſtatꝰ deceſſerit: hereditas eiꝰ deuoluatur ad eccleſiam.

a ¶ Deuoluatur. Eccleſia enĩ eſt ei ꝓximus heres: vt ex̃ de pe.pbr̃i. ſ ꝯtrariũ tñ eſt huic ex̃ de ſuc.ab inteſta.ca.j.ꝛ.ij.ſed illud fuit locale. Uł illud intelligit ſm iſtud.

b ¶ De ſanctimonialibus. Arg.eſt hic pro ſanctimonialibꝰ theutonie ꝙ poſſunt habere ꝓpria: qꝛ veſtẽ religioſam põt quis habere in domo, ꝓpria. xxvij.q.j. de viduis. Ad id facit. xxvij.q.j.ſi quis rapuerit.tñ talium monialiũ vita cõdemnaẗ.xvij.q.ij. perniicioſam. Jo.

Dioceſani cuiuſdã. ¶ Caſus. Supra dictum fuit in.xij.cauſa ꝙ quidam clerici nõ debent habere ꝓpria. Sed ne aliquis quereret vnde viuere debent, oſtẽdit Gra. ꝙ de decimis ꝛ oblationibꝰ viuere debẽt.ſꝫ qꝛ de decimis ꝛ oblatiõibꝰ ꝛ ſepulturis ſepe oriẗ ꝯtẽtio inter clericos ꝛ etiam laicos: ideo Gra. ſubnectit hãc.xiij. cauſam, in q̃ oſtendit qđ de decimis et oblationibꝰ ꝛ ſepulturis ſit obſeruandũ. Et vt competẽtius agat, ꝓponit thema de q̃ duas elicit qõnes. Eſt ergo caſꝰ thematis talis. Quidã laici hoſtili metu cõpulſi, in aliã dioceſim domicilia trãſtulerãt: antiqua tñ predia ſemper colebãt. quorum decimationes per.l.annos ſoluerũt illi eccľie ad quam trãſierũt, ꝛ apđ eã ſibi ſepulturas elegerũt. elapſis.l. annis clerici qbꝰ quondã ſoluerãt, ꝛ a quꝰ trãſierãt, ceperunt mouere queſtionem.

Quod pori. ¶ Hec.q.diuidiẗ i tres partes: in ꝑma quarũ ꝓbaẗ ꝙ poſtq̃ eccľie ſunt limitate nõ debẽt decime ad alios vſus trãſire, nec mutari de parochia. ꝛ hoc ꝓſequiẗ vſq; ad §.illũ, His itaq; ꝛc. Secũda ibi: His itaq;. Tertia ibi: Ad hec. Jo.de fan.

¶ Caſus. Hic intitulaẗ ꝑma queſtio q̃ queriẗ cui eccleſie ſint perſoluẽde decime. Et certũ eſt ꝙ decime prediales ſunt ꝑſoluẽde illi eccľie intra cuiꝰ terminos predia ſita reperiunẗ: vt.xvj.q.j.ſi quis laicus, ꝛ ca. de decimis, niſi preſcriptio ĩpediat. Perſonales ꝓo vt puta de artificio vel negociatione, ſunt ꝑſoluẽde illi eccľie vbi ꝑ totũ circulũ anni audit diuina: vt.xvj.q̃.j.q̃ſti. Et ꝓcedit hoc ordine Gra. Prio ꝓbat ꝙ decime ſunt ꝑſoluẽde priori eccľie, poſtea ꝓbat ꝙ ſunt ꝑſoluẽde illi eccľie ad quã ſe trãſtulerũt inducẽs actores ꝛ reos allegantes, ꝛ viciſſim ſibi reſpõdentes.

c ¶ Qđ pori. Hic ponit ꝑmã.q.an decime ſint dãde illi eccľie a qua ſe transferũt: vel ad quã ſe trãſtulerũt. Diſtingue ergo, aut decie ſunt prediales, aut ꝑſonales. Si prediales, ſemꝑ dãde ſunt illi eccleſie vbi ꝑdia ſunt ſita: vt.xvj.q.j.ſi quis laicꝰ. Si ꝑſonales ſunt, q̃ ꝓueniũt ex artificio vł negociatiõe, tunc ſũt dãde illi eccľie vbi recipiũt ſacř: vt xvj.q.j.q̃ſti. ſicut illi ciuitati eſt tributũ ſoluẽdum vbi agri ſũt: vt.ff. de cẽ.forma. ſ Et hec diſtictio ꝓbaẗ ex̃ de deci.ad apľice.tñ ꝑdiales decime danẗ ſm ꝯſuetudinem loci.ex̃ de deci.cũ ſint hoies. ꝛ hec ꝯtra ſunt circa veteres decimas: et dicẽdũ eſt circa nouas vt ſemꝑ dãde ſint illi eccľie in cuiꝰ parochia ſita ſunt ꝑdia.ſꝫ ſi parochia nõ eſt limitata, ł arbitrio eſt epĩ cui eccleſie dẽtur noualiũ decime: vt ex̃ eo.q̃m. Itẽ in dubio eccleſijs matricibꝰ potiꝰ q̃ capellis dabuntur decime: vt ex̃.e.nũcios.in parte remota. ꝛ in dubio. ibi potius dabunẗ vbi audiunẗ frequentius diuina: vt extra eo.ad apoſtolice.

Ecclesiãs. ¶ Caſus. Seuerꝰ ꝯſuluit Diony. qđ tenẽdũ ſit de diuiſione parochiarũ. ꝛ Dio. reſcribit ei dicẽs ꝙ ipſe diuiſit parochias ꝛ cemiteria eccľiarũ vt nullꝰ alteriꝰ parochie terminos vel ius inuadat: ſꝫ vnuſquiſq; plebẽ ſibi cõmiſſam intra terminos ſuos ita cuſtodiat, vt ꝓ ſuis actibꝰ gloriã dño percipiat.

d ¶ Diuiſimꝰ. Iſte Diony. diuiſit vel diſtinxit terminos eccľiarũ, ſꝫ nõ terminos epiſcopatuũ: qꝛ in gẽtilitate fuerũt diſtincti: vt.lxxx.diſt.ca.j. Siľr termini ꝓuinciarũ ſunt diſtincti ante tẽpꝰ Chriſti: vt.xcix.diſt.c.j.

e ¶ Terminos. Propter hoc inducitur ca.

Arg. huiꝰ de cre.pſbyteri. et huiꝰ ca. q̃cũq;. qui cũt qđã ꝙ ſi ab inteſtato deceđit ꝛ hꝫ vxorem ꝙ vxor nõ preferẗ eccľie: ſed ar.§.C. ꝺ epi.ꝛ cleri. ſi quis pbr̃. ꝺ.e.q.j. ſint manifeſte ſm L.

Decie cui eccľie ſũt dãde.

§.ſi ꝓo quis. ff.de cu. bo. dã. l.ij §.j. arg. bonũ.C. ꝺ mul.i q̃ lo.mul. ſex. congru.l. vna. in fi.li.xj. in aut. de eccl. ti.§. ad hꝰ. Ar.

¶ De eodem.

Quicũq; ex gradu eccleſiaſtico ſine teſtamẽto et ſine cognatione deceſſerit: hereditas eius ad eccleſiam: vbi deſeruiuit, deuoluatur [a]. Similiter de ſanctimonialibus[b] aſſignatur.

¶ Cauſa.xiij.

Dioceſani cuiuſdam baptiſmalis eccleſie cladibus bellorũ preſſi, hoſtili metu compulſi, domicilia ſua tranſtulerunt in aliam dioceſim: predia tamen antiqua non deſierunt colere. ceperunt perſoluere decimas illi eccľie in cuiꝰ dioceſim trãſierũt: ꝛ apđ eam ſibi elegerũt ſepulturas. tranſactis.l. annis clerici qbꝰ quondã perſoluerãt decimas, ceperunt mouere q̃ſtionẽ in eos q̃ ab iſtis accipiunt primitias et decimas. veniũt ad cauſam.

Modo primũ queritur: ſi illi quorum domicilia ſunt in dioceſi huius baptiſmalis eccleſie debeant perſoluere decimas illi eccľie: ꝛ celebrare ſuas exequias apud eam eccleſiam in qua quondã hec fiebãt a parentibus eorum.

Secundo, an preſcriptione tẽporis, ius percipiendi decimas ꝛ funerandi tollatur.

¶ Queſtio.j.

Quod priori[c] eccľie hec oĩa iure perſoluẽda ſint, actores his argumentis ꝓbare contendunt. Conſtat vnamquamq; baptiſmalem eccleſiam habere dioceſim ſibi legitime aſſignatam: ſicut et parochiales eccleſie habẽt parochias ſibi diſtributas.

Unde Dionyſius eps̃ Seuero epiſcopo.

¶ Singli ſacerdotes ꝓprias debent habere eccleſias.

Eccľias ſingulas ſingulis pbr̃is dedimꝰ: parochias et cemiteria eis diuiſimus[d]: et vnicuiq; ius ꝓprium habere ſtatuimus: ita vcꝫ, vt nullꝰ alterius parochie terminos[e] aut ius inuadat. Sit vnuſquiſq; terminis ſuis cõtẽtus: et taliter eccleſiã et plebẽ ſibi commiſſam cuſtodiat, vt ante tribunal eterni iudicis ex oĩbus ſibi cõmiſſis rationẽ reddat: ꝛ nõ iudiciũ, ſed gloriam pro ſuis actibus percipiat.

¶ In dioceſi ¶ Caſus. Cōcludunt actores ex ſupradicto ca. ꝙ decime illi eccleſie ſunt perſoluēde intra cuius terminos reperiuntur predia de quibꝰ decime debent perſolui: ⁊ ideo cōcludunt decimas iſtorū prediorum de quibus cōtētio vertitur ſue eccleſie eſſe perſoluēdas: cum intra terminos eiuſdẽ p̄dia ipſa colant.
¶ His itaq; reſpō detur. ¶ Hec eſt ſecunda pars.qō.in qua probat cōtra, ſcꝫ ꝙ ibi debēt dare decīas vbi percipiunt baptiſma.
ij.ps. Jo.de ſan.
¶ Caſus. Nūc rei reſpōdent allegationibus ſupradictis oſtēdētes decimas iſtas nō actoribus, ſed ſibi tantum perſoluēdas:
Nūe. xviij.c cum ipſi eis ſpiritualia q̄tidie miniſtrent. et hoc probant.xvj.authoritatibꝰ, quas legēdo literam per te videbis ſi diligenter inſpexeris: ⁊ q̄ ſatis ſunt faciles.
Primitie vt decime ſoluende ſunt. a ¶ Et p̄mitias. Primitie ergo debite ſūt ſicut ⁊ decime. xvj.qō.j. reuertimini. Q̄titas primitiarū non eſt determinata. ſꝫ q̄ plus dabat, quadrageſimā dabat
Deut. xviij.a partē qui minus, ſexageſimã: et ſic licitū erat dare inter.lx.⁊.xl.quātū
Deut. x.b. q̄ſq; volebat, hoc erat in aridis et liquidis. Sed q̄ dabat primitias animaliū, dabat vnū de ducentis: vt ait Hiero. ſuper Ezechie. ⁊ extra de deci.ca.j.
b ¶ Manuū veſtrarū. Arg. ꝙ nō excuſantur monachi qui ꝓprijs manibꝰ colunt agros quin teneātur dare decimas: cū illud ſit preceptum domini. ſed illi legiſlatori nemo poteſt contradicere:
Uſis. Monachi an teneāt ad decimas.
Deut. xij.c.

In dioceſi autē deſignata q̄cunq; predia colūtur: ꝓuētus decimationum baptiſmali eccleſie deſignatus debet ſolui. Quia ergo predia hec intra terminos noſtre dioceſis continētur: ⁊ ꝓuētus decimationū nobis legitime aſſignatus noſtre eccleſie perſoluēdꝰ eſt.

His itaq; reſpondetur. decime a deo ꝯſtitute ſunt ꝑ moyſen, vt perſoluerent a populo filijs Leui pro miniſterio in quo deſeruiebant ei in tabernaculo. Non accipiebant filij Leui decimas niſi ab eis pro quibꝰ offerebāt preces ⁊ ſacrificia. Quia ergo nos ſeruimꝰ dño in tabernaculo, offerēdo ꝓ iſtis preces ⁊ ſacrificia: ⁊ ipſi debent nobis perſoluere decimas ⁊ primitias[a]. Itē cū decime darent filijs Leui: nō electione offerētiū perſoluebant, vt cōtempto leuita qui ſecum erat: ipſe eligeret cui vellet decimas dare. nā dictū eſt: Leuita qui tecū moratur, ⁊ intra muros tuos habitat, comedet eas. Ideo etiā ex ſingulis tribubꝰ ciuitates ad habitandū acceperūt, vt vnaqueq; tribꝰ illis perſolueret decimas q̄ ſecū erāt. nā Moyſes precepit filijs iſrael: (ſicut legitur in Deuteronomio) In loco quem elegerit dñs deꝰ veſter vt ſit nomen eius in eo: illuc oīa q̄ precipio cōferetis, hoſtias, holocauſta ⁊ decimas ac primitias manuū veſtrarū[b]: ⁊ q̄cq̄d precipuū eſt in muneribꝰ iuſtis ⸗ q̄ vouiſtis dño. ibi epulabimini corā dño deo veſtro, vos et filij ⁊ filie, famuli ⁊ famule veſtre: atq; leuita q̄ in vrbibꝰ veſtris cōmoratur. neq; eñ hꝫ aliā partē atq; poſſeſſionem inter vos. ⁊.j. Decimā frumēti, vini, ⁊ olei, ⁊ primogenita armētorū ⁊ pecorū, ⁊ oīa q̄ voueris, et ſpōte offerre volueris: ⁊ primitias manuū tuarũ coram deo tuo comedes ea in loco quem elegerit dñs deus tuꝰ, tu ⁊ filius tuus, ⁊ filia tua: ſeruus[c], ⁊ ancilla tua: atq; leuita qui manet in vrbibus tuis.

Quia ergo nos intra muros vrbis iſtorū ſedemꝰ ⁊ eis habitatiōe iuncti ſumꝰ: rite ab eis decimas accipimꝰ. Itē ait ꝓpheta: Producēs fenū[d] iumētis, ⁊ herbā ſeruituti hominū. Fenū ⁊ herba ex terra ꝓducitur ſꝫ q̄bꝰ? iumētis irrigātibꝰ eā.i. hominibꝰ colētibꝰ eā, ⁊ in hoc ſeruiētibꝰ[e] ipſi. Itē aplſ[f]: Cōmunicet autē is q̄ cathecizatur[g] verbo, ei q̄ ſe cathecizat, in oībus bonis. hoc Galat. Corinthijs autē ꝓbat ſpecialiter ſibi deberi ſumptus, q̄ eis ſpūalia miniſtrauit, dicēs: Si ſeminauimꝰ vobis ſpūalia, magnum eſt ſi carnalia vr̃a metamus[h]? Itē: Si alij participes veſtre poteſtatis[i] facti ſunt: cur non magis ⁊ nos? Itē: Quis plātat vineā, ⁊ de fructu eius nō edit? Nos plātauimꝰ vineā, et vos vultis fructus eiꝰ edere? Itē precepit dñs per Moyſen vt nemo mittat falcem in alienā meſſem. Hec meſſis noſtra eſt: ⁊ vos vultis falcem in eam mittere? Itē: Nō alligabis os bouis triturātis. Nos ſumus boues triturātes: vos vultis alligare os noſtrum: et de noſtra tritura victū vobis queritis? Itē apoſtolꝰ: Qui altario ſeruiūt, de altario viuāt: ſꝫ nunq̄d de eo cui nō ſeruiūt? Itē: q̄ in ſacrario operantur, cū ſacrario paticipāt: ſꝫ nūq̄d cū illo in quo non operantur? Nos ſeruimꝰ altario: vos ei partici

vt.xxvij.q.ij.ſunt q̄ dicūt. nec licet diſpēſare ꝯtra parte prū dñi vel apoſtoli.xxv.q.j.ſunt q̄dā. De hoc dicemꝰ xvj.q.j. decimas. ⁊ ca. reuertimini.
c ¶ Seruus. Videtur hic ꝙ laici cum clericis debeant vti decimis. et ſic eſt contra. xvj.q.vij.c.j. Sed prout Hierony. teſtatur in veteri teſtamēto quatuor modis dabantur decime. Primo de omnibꝰ bonis q̄ habebat populus, decimā dabat Leuitis. Secundo de reſiduis nouē portionibus ſumebant decimā et de hac ter in anno cū aſcendebāt in templū, paſcebāt ſe ⁊ leuitas, de illa hic loquitur. Itē de reſiduis portionibꝰ ſumebant decimam, ⁊ reſeruabant ad vſus pauperū et pupillorū. Itē decimabāt reſiduas partes et ipſas deferebāt in templum: de qua hic dicitur. Adhuc dabatur quarta decima. nam de illa decima quam populus offerebat leuitis, ſumebāt leuite partem decimam, ⁊ offerebāt eam ſummo ſacerdoti: ⁊ inde fiebāt panes propoſitionis. ⸗ Hodie nec vna bene datur: ⁊ ideo fame ⁊ penuria ⁊ alijs penis maledicti ſumꝰ. xvj. q.j. reuertimini.
d ¶ Fenum. i. tēporalia.
e ¶ Seruiētibꝰ. id eſt p̄dicatoribꝰ ſeruiētibꝰ alijs.
f ¶ Itē apl'us. Ad Galatas. v.
g ¶ Qui catecizatur. i. inſtruit.
h ¶ Metamꝰ. q. v. nō. j. q. i. noſti.
i ¶ Poteſtatis. Sed ſi ita poteſtatiue vtuntur alij veſtris ſicut vos ipſi: cur nō magis etiā nos q̄ intendimus ſaluti veſtre?

Decē olim dabant q̄tuor modis.
p.ciij.
Gala. vj.b.
j.Cor. ix.b.
⸗ Hec dicebat decima decime hec ſignabat carnē xpi q̄ i ſacrificiū eſt oblata: ſicut illa offerebat i illis panibꝰ ꝓpoſitionis qui fiebant ex illa ſcḋm H.

a ¶ Nec vltimum. Quandoqꝫ tamen dicitur primus non reſpectu vltimi: vt extra de verb. ſigni. ioſeph. quod non vult.

¶ Ad hec callida. ¶ Hec eſt tertia pars queſtionis, in qua inducit plura argumenta, et finaliter cōcludit. Jo. de fan.

pare vultis: nos ꝟo vacuos ⁊ inanes dimittere q̄ritis? Itē apl's Laborātē agricolā pri⁹ opꝫ ſuſcipere de fructib⁹ ſuis: vos aūt ecōuerſo q̄ritis. Nos ſum⁹ agricole laborātes: vos primū vultis ꝑcipere de fructibus nr̄is: immo nō primū: q: nec vltimū[a] nob; relinquere vultis. A priorib⁹ em̄ incipientes paulatim ſerpitis, et totū vſurpare cōtenditis: vt pro vobis videaꝛ dictū: Fruſtatim lupus comedit agnū. Itē. Quis vnꝙ militat ſtipēdiis ſuis? q̄s paſcit[b] gregem, et de lacte eius nō edit? Nos militamus: ⁊ vos ſtipēdia noſtre militie vobis q̄ritis. Nos gregem paſcimus: et vos lac eius et lanam accipere vobis vultis. Sapere[c] eſt de alieno labore victū querere: ſi ſapere eſt velle quod non poſſis.

Item dn̄s dixit diſcipulis ſuis: In quācūꝗ domū itraueritis, in eadē manete: edentes et bibētes que apud illos ſunt. Cum aūt intraueritis, primum dicite: Pax huic domui. Nos domū hanc ingreſſi ſumus, et ei pacē obtulim⁹: vos aūt q̄ſi ocioſi alieno cibo paſci gaudetis. Uidete ne in vos vertaꝛ illud: Uide quid faciat ociū et alienus cibus.

Item ꝓpheta Sumite pſalmū[d], ⁊ date tympanū. Iſti a nobis ſumūt pſalmum: ⁊ vos ab eis queritis tympanum[e].

Item Leo. iiij. De decimis[f] nō tm̄ nobis, ſed etiā maioribus noſtris iuſto ordine viſum eſt plebibus tantum vbi ſacroſancta baptiſmata dantur, debere dari.

Quibus aūt plebibus debētur? an illis a quib⁹ baptiſma accipiunt: an ab aliis? Nos eos baptizam⁹, et vos ab eis decimas ſumitis. Honeſta interpretatio eſt: vtinam inueniatis q̄ ſic ꝓ vobis interpretentur. Quia ergo nos rigamus populū hūc, hymbrem doctrine ei miniſtrātes, q̄ colimus eū vomere p̄dicatiōis, corda ei⁹ ad fidē aperiētes ſi nō vultis ſinere[g], vel[h] patiamini[i] nobis eū fructificare: et qualia vobis fieri non vultis nobis inferre cauete: ne ſi ꝑgitis dicere que vultis, audiatis[k] que non vultis.

Ad hec callida et multiplici argumentatione iura noſtra auferre cōtenditis: ita vt ſi fides ꝟbis adhiberet, non ꝟba pro verbis, ſed res pro verbis reportaretis: ſed deo propitio ſi ꝟba[l] dediſtis, verba recipietis. ¶ Arguitꝭ nos ꝙ ea que vobis debētur, ſurripere querimus: q: noſtra ꝓſequimur. Sapienti[m] quidē ⁊ philoſophico ore prolata ſententia ſuū proſequi, eſt ne aliena rapere: vnde ad vos hec ſententia manauit, niſi q: tanto ardore noſtra concupiſcitis, vt vr̄a putetis vobis auferri, cum nos noſtra ꝯſequimur? vnde cū cauſa noſtra debitū finem ſortita fuerit, exclamabitis. Ah miſer, cruciorꝫ tantū bolum eſſe ereptum ex faucibus meis. Sed videte ne dānum effuſi vnguenti in vobis recompenſare[n] queratis. Cōſtituiſtis vos plantatores vinearum foſſores agrorū, trituratores arearum, rigatores camporum: et multa alia huiuſmodi officia vobis aſſumpſiſtis: ⁊ debita vobis obſequia a nobis ſubtrahi conqueſti eſtis. ſꝫ nō negam⁹ q̄d veſtrū eſt. boui trituranti palee ⁊ tegumenta ſeruanꝛ. ſint hec vobis: ⁊ grana nobis reliquite. Paſtinatores[o] vinearū foſſores agrorū, rigatores cā

b ¶ Paſcit. Arg. bonū ꝙ ibi dande ſunt decime ꝺ grege vbi grex paſt⁹ eſt: ⁊ vbi concepit, non vbi moraꝛ. nā ⁊ boues dicuntur eſſe de illo fundo vbi laborant: non vbi moranꝛ: vt. ff. de fundo inſtru. l. cū quidā. nam ſeruitus paſcendi pecora eſt predialis ſeruitus, cuꝫ vſus tm̄ prediij conſiſtit i paſtu pecoris: vt ff. de ſer. ruſt. predi. pecoris. ⁊ ꝙ ſit de foro illius vbi grex ſuas paſciꝛ, ꝓbatur: q: ibi pōt conſtituere tugurium vel officinā: vt. ff. de ſer. ruſtic. predi. veluti. ſꝫ ratione tugurij vel officine ſit quis de foro alteri⁹: vt. ff. de iud. heres. §. ꝭ. hoc dicto ſequitur incōueniēs: q: eadem rōne dabunꝛ decie vbi grex parturit, et vbi fetus paſcitur. preterea coloni nō dant decimas vbi laborāt dominis ſuis, ſed vbi recipiūt ſacramenta: vt. xvj. q. j. queſti.

Decie pecorū vbi ſūt dande.

j. Co. ix. a.

Mat. x. b.

Scilꝫ perſonales.

c ¶ Sapere. ironice loquiꝛ, quaſi dicat. magna ſapientia eſt velle illꝺ qꝺ nō potes: ſcꝫ de alieno viuere.

Pſal. lxxx.

d ¶ Pſalmū. Id eſt ſpiritualia.

e ¶ Tympanuꝫ. Id eſt tēporalia.

f ¶ De decimis. J. xvj. qōe. j. de decimis.

g ¶ Uultis ſinere. Sponte.

h ¶ Uel. Id eſt ſaltem.

i ¶ Patiamini. Scꝫ coacte.

k ¶ Audiatis. Uerbum eſt Terentij: Qui dicit quod vult, audiet

¶ Cāus. Hic reſpondent actores ſupradictis allegationibus, rationes pro ſe multiplices inducendo et in ſumma concludunt ꝙ oblationes quotidiane debent perſolui illi eccleſie vbi quotidiana officia percipiuntur: decime vero prediorum priori eccleſie perſoluantur: comparantes ipſos reos muri, igni, et ſerpenti. et ad probādum decimas priori eccleſie fore perſoluendas inducunt ca. xvj. qōne. j. ſi quis laicus.

iij. ps.

l ¶ Uerba. Res dare pro rebus, ꝓ verbis verba ſolemus.

m ¶ Sapiēti. ironice loquitur.

n ¶ Recōpēſare. Hoc eſt dicere: videte ne ita ꝯtriſtemini de illa amiſſione, ꝙ ꝓpter hec deteriora cōmittatis. ſ. ſuſpendatis vos: ſicut fecit Iudas qui ita triſtabatur de effuſione vnguenti, de quo propoſuerat decimam partē furari: ſicut de aliis rebus conſueuerat. vnde vt recōpēſaret illud damnū, vendidit dn̄m pro xxx. que ſunt decima pars trecentorum. tanti em̄ potuiſſet vēdi vnguētū. ⁊ ad ſi͠litudinē Jude camerarij ſemꝑ furanꝛ decimā partē illorū q̄ danꝛ dn̄is ſuis.

Judas q̄re ſe ſuſpendit.

Ad idē qꝺ le. ⁊no. j. qō. j. xp̄us. Archi.

o ¶ Paſtinatores. Paſtinare idē eſt qꝺ colere. ſic ponit

tur.ff.quod vi aut clam.l.ſemper.§.j.

a ¶ Recepta.i.ſi deberetis recipere aliquid,debere=tis tm̄ mercedem recipere: vnde nō cōſiterentur ꝙ ali=quid recipere deberent.ex̄ de teſti.ex tenore.

b ¶ In ſinu. hec ꝟba habes ex̄ de iude.⁊ ſi iudeos.

c ¶ Uobis. Sic xxv.q.ij.ſic decet. ſimile.xj.q.iij.pri=uilegiū.⁊ ex̄ de ſi=mo.quia.in fi.

d ¶ Laicus. Ut xvj.q.j.ſi q̄s laic⁹.

AD hec deci=mationes.

¶ Hec.q.diuidit in xij.ptes. In pma querit vtrū p̄ſcri=ptione tollant de=cime:⁊ pbat ꝙ ſic p ca.ſeq. Scda ibi Nūc autē. Tertia ibi:Unaq̄q̄. quar ta ibi:Qd de libe=ro. Quita ibi: Qr ergo. Sexta ibi: Oblatiōes. Septi ma ibi:Item q̄rit. Octaua ibi: Qui=b⁹ pcrā. Nona ibi: De obſeruatione. Decia ibi: Luge=re. Undecima ibi: De mortuis. Du=odecia ibi:De his aūt. Jo.de fan.

puer. vj.b.

¶ Caſus. Hic inti tulat.ij.q.qua q̄ri tur an p̄ſcriptione tpis ius pcipiendi decimas,⁊ ius fu=nerādi tollat.⁊ rñ det ꝙ ſic q̄drage=naria p̄ſcriptione vt.j.xvj.q.iiij.no=lumus.olim tamē preſcriptio curre=bat tricēnalis: vt .j.c.j.⁊ cōtinet hec q̄ō duos articlos. Primus eſt circa ius decimādi: vt i hoc.§. Scds circa ius funerādi: vt.j. eo.§.quō. Rñdet ergo rei in hoc pri mo articulo ꝙ licꝫ iure territorij prio ri eccleſie decime ſint perſoluēde,tñ a ſua actione excludit prior eccleſia tricenaria vel quadragenaria preſcriptione. et ad hoc inducit ſeq.ca. Ad hec.i.contra hec: vel preter hec.

e ¶ Ut aſſeritis. Hic de vna exceptione tranſitur ad aliam. Si q̄s em̄ ſuccubuerit in vna exceptiōe,trāſire ad aliā pōt: et etiā ad cōtrariā trāſire pōt: vt ex̄ de pre=ſcrip.auditis.ff.de excep.nemo.ſilr̄ de vna actione pōt tranſire ad contrariā qui in vna ſuccubuit: vt ex̄ de iu=di.examinata,⁊.C.de inoffi.teſt.cōtra maiores.⁊.ff.de euic.minor. Sed q̄d ſi iurauit ꝙ oēs exceptiones ppo=neret intra certū terminū? non videt ꝙ poſſit vnā poſt aliā pponere: vt ex̄ de excep.paſtoralis. Nā etiā q̄ vnā exceptionem pPoſuit: ſi poſtmodū cū in illa ſuccubuit vult aliam pponere: dꝫ hoc facere intra terminū preſi xum: vt inſtitu.de excu.tu.§.qui au=tem. Ad hoc dico ꝙ ſi alicui cōpete=rent plures exce=ptiones q̄ nō ſunt ꝯtrarie: in eo caſu ſi intra prefixū ter minum nō pponit oēs exceptiōes: ſi in vna ſuccubuit, nō audit in altera et ſic intelligit in=ſtit. de excu.tu.§. qui aūt. ⁊ ex̄ de ex cept.paſtoralis. ſi aūt ſunt ꝯrie/vt ſi primo dixit ſe exē=ptū: tunc lꝫ ſuccu=buerit, nihilomi=nus poſt tp̄s pref̄ xum pōt aliā ppo nere: vt.C.de inof fi.teſta.l.ꝯtra ma iores. Sꝫ in actio=nibus ita eſt dicē=dū/ꝙ ſi alicui com petebāt plures a=ctiones, ⁊ poterat eligere qua vellet agere: eligēdo v=nam ſi i illa ſuccu buerit, nō poterit transire ad aliā: vt.ff.de tribu. q̄d in heredē.§.elige=re. Itē q̄ negat ſe aliq̄d debere: ſi vi cat/ poteſt adhuc alia exceptiōe vti/ niſi in caſib⁹ a iu=re expreſſis: vt.ff. de regu.iur.nemo ex his. Nā ſi quis neget nūeratā pe cuniā ſibi, ſi poſt=modū cōuict⁹ eſt/ ⁊ velit dicere ſe ſol uiſſe, non audiet: vt.C.de nō nu.pe cu.in auf.cōtra q̄. et ita nō eſt incon=ueniens ſi de vna exceptione tranſit ad ꝯriam.ſic.xxiij.q.i.quiſquis.ex̄ de teſti.ex tenore.ſic ex̄ de excep.cum venerabilis.

f ¶ Tricēnalis. Hic tacite annectit ſecūdā q̄ōnē: ſcilꝫ an ius decimarū, vel etiā ius funerandi poſſit p̄ſcribi. Et ē expeditū ꝙ ius.i.libertas nō dādi decimas a cle=rico noīe eccl̄ie ſue pōt preſcribi: vt ꝫ ep̄m: vt ex̄ de pre=ſcrip.de quarta. Itē vna eccl̄ia pōt p̄ſcribere decimas intra parochiā alterius eccl̄ie: vt ex̄ de preſcrip.ad au=res,ſilr̄ ius funerādi p̄ſcribitur ſm leges: vt.C.de reli.

Actio=nes plu=res ha=bēs,an vna ele cta per dat a=lias.

† Adđ an hoc ſit indi ſtincte verū p Cy.i.l. edita.⁊ ibi etiā Bal.C. de edē.

‡ Adđ ꝙ hec dictio ad hec, aduer=bialr̄ et ꝯtinua=tiue po nit. idē i.l.j.§. ad hec C.đ an na.ex=cep.

Uede an poſ ſint pre ſcribi.

poꝝ,trituratores areaꝝ diur na mercede accepta puenien=tes fruct⁹ dn̄is reliquūt. Uos ergo recepta[a] mercede veſtri opis in quotidianis oblatiōi=bus et alijs obſequijs que pro ſpūalib⁹ q̄ a vobis accipiunt, quotidie deferunt: puenien=tes fruct⁹ decimationū ⁊ pri=mitiarum nobis relinquite.

Itē precepit dn̄s diſcipulis ſuis vt comederent ⁊ biberēt ea q̄ apđ auditores ſuos erāt ſꝫ nō iuſſit eis vt dn̄os de do=mib⁹ ſuis eijcerēt, ⁊ reb⁹ ſuis ſpoliarēt. nō facile inuenietis q̄ tales hoſpites libēter ſuſci=piat. Mus in pera, ignis in ſi=nu[b], ſerpēs i gremio, male ſu=os remunerant hoſpites. Uñ in puerbijs đr. Qui ſerpētē i ſinu ſuo nutrit, pcutiet ab eo. Tales iueniatꝫ vobis[c] hoſpi tes, q̄les nobis eē vultis. Nō ſufficit vobis edere ⁊ bibere q̄ in domo nr̄a ſūt, dū quotidia nos fruct⁹ oblationū pcipitꝫ ex q̄b⁹ victū ⁊ veſtitū habeatꝫ q̄b⁹ cū apl̄o debetis eē cōtēti ſꝫ nō vultis, qꝛ ei⁹ imitatores nō eſtis: ſꝫ poti⁹ nos đ domo nr̄a expellere, ⁊ reb⁹ nr̄is nos penit⁹ expoliare ꝯtēditis, dū nec etiā eoꝝ decimatiōes no=bis relinq̄re vultꝫ. Ut aūt vni uerſal̄r oīa colligant, cūcta q̄ p vobis iducta ſūt, ſiue de la=borante agricola, ſiue de eo q̄ ſuis ſtipendijs nō militat, ad hūc articulū deferim⁹, vt fru ctū vr̄i opis quē a deo recipe cōtenditis, in oblationibus ⁊ q̄tidianis obſequijs iſtoꝝ re=cipiatꝫ: decimationes ꝟo eoꝝ q̄ nobꝫ debēt, ītactas nobꝫ re=linq̄te: ne dū q̄ritis vſurpare q̄đ vr̄ꝫ nō ē, iuſta aīaduerſiōe etiā illud cogamini amittē q̄đ vobis aliq̄ mō videbat ꝯpetē

¶ Qꝛ aūt he đcimatiōes nul lo iure vobꝫ debeant, facile p babim⁹. đr ei i q̄dā cōcilio. Si q̄s laic⁹[d] vl̄ cleric⁹ ſiue vtriuſ q̄ ſex⁹ pſona ppꝛietatꝫ ſue lo ca ⁊c̄. ſicut i eodē cap. i cā mo nachoꝝ notata iueniunt. Si ergo laic⁹ vel cleric⁹ vel q̄libet pſona loca ſue ppꝛietatis vē=dens aut donās, puētū deci=mationū ab eccl̄ia cui legitiē aſſignat⁹ eſt, nullo mō poteſt abſtrahere: nec iſti de dioceſi ad dioceſim trāſeuntes, deci=mas ſuoꝝ p̄dioꝝ, q̄ intra ter=minos nr̄e parochie ꝯtinent, nobis auferre poſſunt. Quā tum em̄ ad ius percipiēdarū decimarum attinet, idem eſt poſſeſſorem de dioceſi ad dio ceſim trāſire, quod poſſeſſio=nem de dioceſano ad dioceſa=num transferre.

¶ Queſtio.ij.

AD hec decimatiōes iſte etſi iure vo=bis debētur (vt aſſeritꝫ[e]) tñ tricenna=lis[f] obiectio

monumētoꝝ. ſꝫ alia ſacra eccl'iaſtica preſcribunt: vt ex̄ de reli. do. ꝯſtitut⁹. Si q̄ras qualr̄ p̄ſcribunt decime cū nō ꝯtinue dent: ⁊ ſeruitutes p̄ſcribi nō poſſunt, cū nō ꝯtinuo poſſideant: vt. ff. de ſer. ſeruitutes? Rñ. lꝫ pceptio decimarū nō ſit ꝯtinua, tñ ius pcipiēdi eſt ꝯtinuū. Uel aḋr: lꝫ pceptio non ſit ꝯtinua: tñ cauſa pcipiēdi (.ſ. preceptū dñi qḋ ppetuū et cōtinuū eſt) ppetua eſt ⁊ naturalis: et hoc ſufficit ad preſcriptionem q̄ cā ſit ppetua et naturalis: vt. ff. de ſer. vr. pred. foramē. ibi em̄ dr̄, ſi cauſam a celo hꝫ, ꝯtinuū dr̄.

a Facultates. ¶ Caſ⁹. Quidam ep̄i poſſeſſiones aliarū eccl'iarū ſiḃr et dioceſes aliorū ep̄orū. xxx. annis poſſederūt. Queſitū fuit a Gelaſio vtrū ſint tuti vel ſecuri tanti tēporis p̄ſcriptione. Et rñdet q̄ ſic, q̄ principū ita emanauit authoritas, vt poſt. xxx. annos nulli ſuper his liceat iudiceꝫ interpellare. Cōcludit, id eſt acq̄ſiuit. Excluſit, illas poſſeſſiones ab ep̄is q̄rū erant.

a ¶ Facultates. Sic cōſtrue, facultates eccleſie q̄ ab aliq̄b⁹ ep̄is poſſident, ſupple ipſi ep̄i iure ſibi vēdicēt. i. defendāt.

b ¶ Qḋ. Id eſt q̄ tricēnalis lex concluſit. i. acquiſiuit illas poſſeſſiones eis. Uel pone caſum q̄ ille epiſcopus qui preſcripſerat res alterius, cecidit a poſſeſſione illarum rerum. tunc enim licite poſſet eas vēdicare a poſſeſſore: vt. xvj. q. iij. §. poteſt.

c ¶ Xxx. Cum eccleſia preſcribit cōtra priuatū. ſꝫ ſi eccleſia preſcribit ꝯtra eccleſiā, ⁊ priuat⁹ ꝯtra eccleſiā, requirunt. xl. anni: vt. xvj. q. iij. poteſt. in fi.

Arg. ad hoc ex̄ de p̄ſcri. il. lud. vbi de hoc. Archi.

d ¶ Appellare. Id eſt interpellare.

¶ Argu. ¶ Caſus. Per ca. ſupradictum videbat imponi ſilentium actoribus, ⁊ ideo actores eccleſie nitũtur claudere os reis eiuſdem Gelaſij authoritate que eſt. xvj. q. iij. lꝫ in regulis. vbi dr̄ q̄ ſtat⁹ parochiarū tēporali p̄ſcriptiōe diuelli nō pōt. ⁊ ideo decimatiōes pori eccleſie aſſignatas null⁹ ſibi debet vſurpare.

e ¶ Nulla. ſ. xvj. q. iij. licet in regulis.

f ¶ Uindicabili. Id eſt iniuſta. Jo. de fan.

¶ Quō. ¶ Caſus. Non ſoluit hic Gra. cōtrarietatem duorū premiſſorū ca. Gelaſij: ſed ſeruat reſolutionem. ſ. xvj. q. iij. Poſtea autē annectit ſecundū articulū huius queſtionis, ſcꝫ vtrum ius funerandi preſcriptione

vobis ſilētiū iponit. Ois em̄ poſſeſſio tricēnaria p̄ſcriptione tollit, vel q̄dragenaria, ſicut poſſeſſiōes religioſarū domoꝝ: vel cētenaria, ſicut predia ſctē Romane eccleſie.

Unde Gelaſius papa ait.

¶ Que. xxx. ānis ab ep̄is poſſident, iure ab eis vendicant.

Facultates[a] eccl'ie necnō ⁊ dioceſes q̄ ab aliquib⁹ poſſident ep̄is, iure ſibi vendicent qḋ[b] tricennalis lex cōcluſit: q̄ ⁊ filioꝝ nroꝝ principum ita emanauit authoritas vt vltra. xxx.[c] annos nulli liceat pro eo appellare[d] qḋ legum tempus excluſit.

At illi ecōtra: cuius authoritate nobis ſilentiū imponitis eiuſdē authoritate veſtra ora claudimus. Ait em̄ idē Gelaſius: Nulla[e] p̄ſumptione ſtatum parochiarū ⁊c. Si ergo tēporalis obiectio dioceſim ſemel ꝯſtitutā diuellere nō pōt: ptꝫ q̄ nec vobis patrocinabitur vt ſtatum parochie noſtre mutantes, decimationes nobis quondā legitime aſſignatas, vindicabili[f] vſurpatione vobis vendicetis.

Quomodo autē diſtinguēde ſunt he authoritates, in cauſa monachorum inuenitur.

Nunc autē[g] queritur de iure funerandi: que harū eccleſiarū habeat ius tumulandi iſtos. Sicut Hieronym⁹ ſcribit, cōiugati in vno ſepulchro videntur eſſe ponendi.

Ait enim.

¶ In ſepulchro patrum ſuorum filij ſunt collocandi.

Ebron dicit eſſe ciuitas triū viroꝝ, q̄ in ea ſepulti ſunt tres patriarche in ſpelūca[h] duplici cū trib⁹ vxoribus ſuis. i. Abrahā et Sara, Iſaac et Rebecca, Jacob et Lya: preter[i] ipſum Adam, et Euam vxorem ſuam. Thobias dicit ad filium ſuum: Cū acceperit deus animā meam corp⁹ meū ſepelies, et honorē habebis matri tue oibus diebus vite eius. Et cum ipſa cōpleuerit tempus ſuum, ſepelias eam iuxta me in vno ſepulchro.

Idem.

tollatur. ⁊ certum eſt q̄ ſic, cum quadragenaria preſcriptione omne ius et omnis actio tollatur. Procedit Gra. ſic in hoc articulo. Primo inducit actores allegātes. Secundo reos reſpondentes. Probant ergo actores q̄ ius funerandi ad ſuam eccleſiam debet pertinere: q̄ vxores ⁊ filij in ſepulchro viroꝝ et parentum ſunt collocandi: qḋ probat. ix. authoritatibus ⁊ exemplis.

¶ Nūc aūt. ¶ Hec eſt. ij. pars. q. in q̄ probat per ca. Hierony. (ſuperficialiter tamēꝫ) q̄ oēs ꝯſanguinei debēt ſimul ſepeliri. Jo. de fan.

ij. ps.

g ¶ Nunc autē. Hic explicat alter articulus p̄me q̄ſtionis: ſcilicet vbi iſti ſint ſepeliendi. De hac materia loquunt varie iura. Hug. dicit q̄ q̄libet poteſt ſepeliri in ſua eccl'ia vbi audiuit diuinum officium: vt extra de ſepul. i. noſtra. niſi in tribus caſibus. ſi velit tranſire ad ep̄alē eccleſiam: vt. j. e. vbicū q̄. vel ſi eligit ſepulturam in loco magis religioſo: vt extra de ſepul. fraternitatē. vel ſi velit ſepeliri in ſepulchris parentū ſuorū: vt infra eadem placuit. Ego credo q̄ libere poteſt quis eligere ſepulturā vbicunq̄ voluerit: vt extra eo. cum ſit liberum. dum tamen legitimam portionem relinquat priori eccleſie: vt eo. tit. nos inſtituta. etiam apud locum minus religioſum: vt extra eo. in noſtra. ⁊ omnia cōtraria intelligas quando eſt illectus, vel quando ex cōtemptu vel temeritate deſerit ſuam eccleſiaꝫ, vel quādo legitimā portionē nō vult relinquere eccleſie priori. parētes tamē nō poſſunt filijs intra annos diſcretionis eligere ſepulturaꝫ, niſi hoc habeat ꝯſuetudo: vt ex̄ de ſepul. de vxore. ⁊ ex̄ eo. ti. in noſtra. in fi. ſi q̄s autē in caſu nō ꝯceſſo receperit corpus alienū, etiā ſepultū reddere coget cū omnibus que occaſione ipſius receperat: vt extra. e. fraternitatem. in fi. et extra. e. ca. j.

Sepulture electio vnicuiq̄ libera ē.

Dum mō hoc non faciat ex odio vł temeritate. j. e. placuit. ſꝫ L. ⁊ B.

Ebron. ¶ Caſ⁹. Dicit in hoc ca. Hiero. vxores eſſe ſepeliēdas in ſepulchris viroꝝ ſuoꝝ, ⁊ hoc pbat exēplo q̄nq̄ viroꝝ. ſ. Abrahe, Iſaac, ⁊ Jacob, Ade, et Thobie. Sequentia duo ca. patent per ſe.

h ¶ In ſpelūca duplici. i. q̄ duo receptacula habuit. in vno recipiebantur maſculi, in alio femine.

i ¶ Preter. Hec dictio preter, hic ponit incluſiue, ſic. xxxv. q. iij. porro. ff. de pigno. ac. l. j in fi.

Sed excluſiue ponit. xvj. q. j. adiicim⁹. Archi.

a ¶ Quos ↄiunxit. Largius hic interpretatur hieronymus authoritatē dñi q̄ in euāgelio Matthei intelligatur. ⁊ eſt ſi. xvij. q. j. idololatria.

Unaqueq̃. Hec eſt. iij. pars. q. in qua ꝓbat ꝙ oēs nō poſſunt ſimul ſepeliri. Jo. de fan.

b ¶ Sequaꝛ. nūquid ergo tenetur ſequi virū vagantem? Uideꝛ ꝙ nō: vt. xxxij. qōne. ij. ſi quis. ſic nec libertus teneꝛ ſequi patronū vagantem: vt. ff. de ope. li. qd niſi. arg. ff. de pcu. ſed et he. §. nō ſolū. ff. de an. leg. l. meuia. §. j. Sꝫ contra, quia etiā tenetur ſeq̄ leproſum. extra de cōiug. lepro. c. ij. et. iij. Credo ꝙ ſi ſciret eum eſſe hiſtrionē, tenetur eum ſequi, alˀs non. H. tamen dicit ꝙ ſemper dꝫ ipſum ſequi: ⁊ dicit ꝙ illud ca. ſi q̄s eſt abrogatū. ſimiliter dicit ꝙ debet ipſum ſequi etiā ſi mittatur in carcerē, vel ſi cogatur ire in exercitū. Sꝫ eadē ratiōe debet ipſum ſequi quotiēs dñs petit a viro q̄ eſt ſeruus, vt ſeruiat ſibi. lex tamē dicit ꝙ poſtq̄ liberta nupſit voluntate patroni, ꝙ ammodo non debet ſeruire patrono, propter ſuſpitionem: ſed patrone ſue poteſt honeſte ſeruire: vt. ff. de ope. li. ſicut.

Uxor an teneaꝛ ſe qui virū vagātē. Mat. xix. d. iij. ps.

Gen. l. d.

iii. re. xiij. d.

c ¶ In morte. hoc eſt conſiliū, vt extra de eo. titu. de vxore. Querit H. cū quo ponē ꝙ mulier plures viros habuit: quē illorū debeat ſequi in ſepultura ſibi eligēda ſm Jo. nō eſt queſtio, quia poteſt eligere ſepulturā vbi voluerit. H. dicit ꝙ teneꝛ vltimū ſequi: ſicut vltima eccleſia ſuccedit clerico. xviij. q. j. c. vno. ſicut vltimum virū ſequiꝛ in domicilio ⁊ honore. ff. ad muni. filij. §. j.

Uxor q̄ plures viros habuit cū quo ſepelietur.

ᵗ Iſtā opinionē ſeqꝛ Alex. d ymo. in l. cuꝫ q̄dā. col. iij. ff. de iuriſdi. om. iu.

¶ Sororꝰ ¶ Caſus. Probat G. in hoc ca. ꝙ oēs de eadē parentela ⁊ cōiugati oēs ſunt in eodē ſepulchro ponēdi: et hoc probat exemplis quinq̄ et authoritatibus.

Quos cōiunxitᵃ vnum coniugium, coniungat vnum ſepulchrū: quia vna caro ſunt. Et quos deus coniunxit, homo non ſeparet.

Item Auguſtinus.

Unaqueq̃ mulier ſeq̄turᵇ virū ſuū, ſiue in vita, ſiue in morteᶜ. Itē Greg. Soror bti Benedicti ſepulta eſt in ſepulchro quod ipſe ſibi preparauerat: vt quoꝝ mens vna fuit ſemper in dño, eorūꝫ quoq̃ corpora ſepultura non ſepararet. Item. Joſeph moriens in Egypto, rogauit fratres ſuos vt tēpore viſitationisᵈ ſue oſſa ſua ſecū deferrēt: ⁊ in ſepulchro patrū ſuorū ea collocarent. Item. Dictum eſt propheteᵉ domini qui contra preceptū domini comederat in Bethel: Non inferetur cadauer tuū in ſepulchrū patrū tuorū. Itē. De nōnullis legitur in libro Regū: Obijt, ⁊ appoſitꝰ eſt ad patres ſuos: hoc eſt in ſepulchro patrū ſuorū. Itē. In nouoᶠ teſtamento beatus Philippus legitur edificaſſe ſibi ſepulchrum, in quo ipſe ⁊ filij eiꝰ quieuerunt. Itē. Beatus Seuerus Rauennarū archieps̄ tumulum fieri iuſſit, in quo ſe vxorem et filiam collocauit. Ubis omnibus exēplis colligitur ꝙ in ſepulchris parentum corpora filiorum collocanda ſunt. Qr ergo parētes iſtoꝝ apud priores eccleſias ſepulti ſunt: et hi apud eaſdem debent tumulari. Ecōtraᵍ Adā (vt aſſeritis) in ciuitate Arbeeʰ tumulatus eſt. ſed nunquid oēs filij eius ſepulti ſunt ibi? tāta multitudo humani gñis taꝫ breui tumulo non tam facile poſſet includi. Itē Abrahā ibi ſepultus eſt: ſed nunquid Iſmael et Madai et alij quos de Cethuraⁱ genuit, ibi ſepulti ſūt? Itē Iſaac ibi ſepultus eſt: ſꝫ nunq̄d Eſau cuꝫ eo tumulatꝰ eſt? Itē Jacob ibi collocatus eſt: ſed nunquid aliquis filiorum eiꝰ preter Joſeph ibi ſepultꝰ eſt? Rachelᵏ quoq̃ non in Ebrō, ſed iuxta Bethel tumulata legitur. Exemplo igitur iſtorū liquet ꝙ liberum eſt filijs ſepeliri in ſepulchris patrum ſuoꝝ, ⁊ liberū eſt eis alibi ꝓ locoꝝ ⁊ tēpoꝝ opportunitate corpori ſuo hoſpitium inuenire. Non ergo hoc exēplo iſti coguntur ſepeliri in ſepulchris patruꝫ ſuorū. Item que legibꝰ definita ſunt, mutari non licet. Que autē legibus expreſſa nō ſūt, arbitriūˡ ſequuntur humane voluntatis. At legibus definitum eſt quibus decime ſunt perſoluēde: et ideo danti mutare non licet. Ubi autem quiſq̃ tumulandus ſit, legibus expreſſum non eſt: ⁊ ideo in volūtate tumulandi conſiſtit.

Unde beatus Grego. ait.

¶ Ultima voluntas defuncti ſeruari debet.

Ultimaᵐ voluntas defuncti modis oibꝰ ſeruāda eſt...

b ¶ Uiſitationis. i. cū deus eos viſitaret et educeret eos de terra egypti. i. de egyptiaca ſeruitute: ⁊ hoc petijt, quia ignominioſum erat tūc ꝙ aliquis nō ſepeliretur in ſepulchro patrum ſuoꝝ, vt ſtatim ſequitur. vel qr in ſpū viderat qr dñs reſurgere deberet ibi, et preuiderat mltos reſurrecturos ibi cū illo, et ipſe forte erat vnꝰ ex illis.

Joſeph in ſepulchro maiorū ſepultꝰ fuit certa rōne

e ¶ Prophete. ab do, ꝗſcꝫ hāc hiſtoriam habes. j. q. j. ſi quis inquit.

ᵗ alias gad.

f ¶ In nouo teſtamento. i. tēpore noui teſtamēti. nō fuit iſte philippus apl̄s, ſed vnus de ſeptē diaconibus.

¶ His oibꝰ ¶ Caſus. Concludunt actores ex ſupradictis. x. authoritatibus vel exemplis ꝙ iſti parochiani q̄ ſuperſūt apud eccleſiā ſuā cū parētibus ſunt tumulandi, qr parentes apud illaꝫ ſepulti fuerunt.

Gen. xxxv. Gen. xlix. d. Gen. l. d. Gen. xxxv. c

¶ Econtra ¶ Caſus. Nunc reſpondent rei ꝙ vxores vel filij non cogūtur virorum ſuoꝝ vel parentū ſepulturas ſequi: ſꝫ vbicūq̃ voluerint ſuo corpori ſepulturā poſſunt querere ꝓ locorum ⁊ temporum opportunitate. hoc probāt tribus exemplis vna ratione, ⁊ vna authoritate.

g ¶ Ecōtra. Reſponſio defenſoꝝ.

h ¶ Arbee. id eſt Ebron.

i ¶ De Cethura. que etiā Agar dicitur.

k ¶ Rachel. vxor Jacob.

l ¶ Arbitriū. ſic extra de of. deleg. de cauſis.

m Ultia. Ultima voluntas defuncti pro lege ſeruāda eſt, vt in autenti. de nup. §. diſponat. col. iiij. ⁊ ſi quis eam non ſeruat, hoc ipſum quod ei eſt relictum, ab eo auferetur: vt xj. q. j. ſiluester. ⁊ hoc intelligas cum voluntas eſt rationabilis. nam ſi moriens exheredare vult filium ſine cauſa, hec voluntas non eſt ſeruāda: vt. J. e. ſi quis. ſimiliter ſi q̄s precipiat corpus ſuū iactari in mare: vt

Defuncti volūtas an ſit ſemꝑ ſeruāda.

ff.de condi.inſti.quidam.ſed ipſe moriens bene poteſt mutare voluntatem ſuam.nam ambulatoria eſt voluntas defuncti: vt.ff.de adimen.lega.l.ij.Sed pone q quis iurauit q non veniret contra voluntatē ſuam: nunquid poteſt venire cōtra? Videt q non: i quia hoc iuramentū nō vergit in interitum ſalutis eterne, ergo eſt ſeruandum: vt extra de iureiur.ſi vo.Sed cōtra.nemo pōt ſibi indicere legē †vt non liceat ſibi recedere a priori voluntate vt.ff.de lega.iij.ſi quis.in princi.⁊ libertatem ſupremi iudicij nemo pōt cōſtringere: vt.ff.pſo.cuz duob⁹.§.papinianus.in fi.arg.contra ex de iureiur.cum cōtingat.Jo.hoc plene notauit in queſtionibus.B.

Qđ ⁊ ver eſt ħ arg.C.ſi aduer.vē.auſ.ſacramē ta.ex ꝺ iureiu.cū ꝯtingat ſm Jo.ꝺ f.

Dicas q nēo pōt ſibi iponere legē niſi interſit alteri⁹.ff.ꝺ ſer.ꝯtiens.ſꝫ Gof.qui ita no.ex ꝺ ꝯſtit.ex literis.Archi.

¶ Qđ de libero. i Hec eſt.iiij.pars qō.in qua probat cōtra.ſ.q ſeru⁹ nō poteſt facere teſtamentū.⁊ hoc probat per cap.ſeq.Je.de fan.

¶ Caſus Dictuz eſt ſupra q vltima volūtas defuncti modis oīb⁹ eſt ſeruanda. Nūc vero dicit Gra.q hoc itelligēdū eſt de voluntate liberi hominis,⁊ non ſerui. ſeruus enim teſtamentū cōdere nō poteſt.⁊ ad hoc inducit ſequēs ca.et non facit iſte.§.ad principale propoſitum Gra.

uari dz. Quod de libero et non de ſeruo intelligendū eſt. Seruus enim teſtamēti paginam condere non poteſt.

Unde Gelaſius papa ſcribit Honorio epiſcopo.

¶ Seruus teſtamētum facere non poteſt.

Illud etiā ſynceritatez tuā volumus nō latere ad nos fuiſſe perlatū,q Ampliatus conductor[a],quem nō ſolum ſeruum cōſtat eſſe eccleſie,ſed ita ei⁹ rationib⁹ a multis temporibus implicatū,vt etiam ſi eſſet ingenuus,donec ratiocinia cuncta deduceret, modis omnib⁹ obnoxius haberetur: auſu temerario molitus fuerit condere paginā teſtamēti: cuius omne peculiuz eccleſiaſtico iuri legib⁹ nō dubitetur obſtrictum[b].quapropter his preſumptionibus vice noſtra tua fraternitas contradicat[c]: nec fieri prorſus aliqua ſurreptione pmittat: ac ſi eidē qcq̄ humanit⁹ forte ꝯtigerit,qr grādeuus eſſe cōmemorat: mox ei⁹ ſine dilatione ſubſtātiā precipiat hūanitas tua filijs eius dūtaxat quib⁹ patrimoniū probatur eſſe cōmiſſum, ſub fideli deſcriptione ꝯtradi,donec vniuerſis tēporib⁹ quib⁹ hoc patrimoniū gubernaſſe cognoſcitur partes dñicas reddere cogantur indēnes. Quia ergo ſm Gregoriū vltima voluntas defuncti cōſeruanda eſt: p iſtoꝝ voluntate corpora eoꝝ ſunt tumulāda non p arbitrio veſtre diſpoſitionis.

Item in Triburieñ.concilio legitur.

¶ Ubi qſq; decimas perſoluerit: ibi ſepulturam eligere debet.

Ubicunq;[d] temporū vel locoꝝ facultas tulerit apud maiorē eccleſiam vbi ſedes eſt epī,ſepulture celebrentur.ſi autē ppter tēporis vł loci aſperitatē hoc difficile fuerit viſuz: apud eccleſiā: in qua religioſorum canonicoꝝ vel monachoꝝ,vel ſanctimonialium religioſa cōgregatio cōmuniter degerit,ſepeliatur. Si autem et hoc ineptum viſum fuerit: vbi quis decimas perſoluebat viuus,ibi ſepeliatur et mortuus.

a ¶ Cōductor.i.proprie ꝺr ſeru⁹ ꝯductor.Nā nec ſeruus aliqđ dz,nec aliqđ ei debet: ſꝫ poti⁹ p talia vba reſpicit factū q̄ ius: vt.ff.de pecu.nec ſeruus.

b ¶ Obſtrictū.nō intellige obſtrictū.i.obligatū: qr cū peculiū qđ ſeru⁹ habet,ſit dñi: dño nō poteſt res ſuas obligare: vt.ff.de reg.iu.neq;.

c ¶ Cōtradicat. nō tanq̄ heredib⁹ qr ſeru⁹ nō poteſt habere heredē: vt C.ꝯmu.de iuc.ſeruus.ſed conſuetudo eſt pluriū locorum q filijs relinquat peculiuz qđ pater habuit.

Seru⁹ heredē habere nō pōt. v.ps.

¶ Qr ergo. i Hec eſt.v.pars.q.in q̄ dicitur q null⁹ ſine cauſa dz dimittere ſepulturā patrum,et hoc.pbat per tres authoritā.Jo.de fan.

¶ Caſ⁹. Hic reuertitur Gra.ad principale ppoſituz,⁊ cōcludit ex illo ca.Greg.ſ.vltima voluntas.q quilibet pōt ſibi eligere ſepulturā pro arbitrio ſuo,⁊ non pro arbitrio prioris eccleſie.⁊ ad hoc pbādum inducit ſequens ca.

Ubicunq;. ¶ Caſ⁹. Triburieñ.cōciliū ſtatuit q ſi quis poteſt,debet ſepeliri apud epalē eccleſiā.ſi autez apud aliquod monaſterium vel eccleſiaz regularez. Sed ſi hoc apte fieri nō pōt,ſepeliat apđ illā eccleſiā vbi decimas magis perſoluebat.Et dicit H.q illud qđ dicitur de epali eccleſia,intelligit de illis q habent antiquā ſepulturā in epali eccleſia,qr de oīb⁹ ciuib⁹ nō poſſet intelligi,qr nō ipediunt rōne loci vel tēporis: nec de illis qui ſunt in epatu,cū ratio ⁊ ꝯſuetudo nō obtineat.nec de peregrinis pōt intelligi,cū eis ca.ꝯtradicat: qr tales eis decimas non perſoluunt.

d ¶ Ubicūq;.ſed nōne quilibet ſepeliēdus eſt vbi recepit ſacramēta eccleſiaſtica? vt.ſ.c.proxi.⁊ ex eo.titu.in noſtra.Ad qđ ergo diuiſa eſſent cemiteria.ſ.eo.c? Rñ.verū eſt.Sed iſtud ca.inſtruit q ſi quis vult eligere aliā ſepulturā,q hunc ſeruabit ordinem in eligendo.potius enim eliget epalem eccleſiam q̄ alteram.ſi tamē alio modo eligit,ſtandū eſt volūtati ſue: dum tamen habeat iuſtam cauſam eligēdi.epo autē non preſigitur talis doctrina,nā pōt eligere ſepulturā in minori eccleſia: vt.xiij.q.ij.bone.et intelligo q ſemper ex temeritate vel cōtēptu vel ex electione mutat ſepultu-

Sepulturam an poſſit aliq̄s ſibi eligere.

¶ Illud etiā.¶ Caſ⁹. Ampliat⁹ ſeru⁹ Romane eccleſie cōduxerat quedā predia,de qb⁹ tertiam partē vel quartā iuxta Sicilie puīcie morē pape reddebat q cū egrotaret cōdidit teſtamētum.precepit ergo Gelaſius Honorio epo vt omne peculiū ⁊ omnē ſubſtātiam ei⁹ filijs ei⁹ ſub fideli deſcriptiōe faciat tradi: vt per eos eccłia reddat indēnis.ſic poſuit Beñ.hūc caſum.H.vero ponit ſic.Ampliat⁹ iſte ſeru⁹ erat eccleſie Romane, et cuiuſdā patrimonij eccłiaſtici pcurationem geſſerat cū quibuſdā filijs ſuis: ex qua adminiſtratione adhuc nō reddiderat ratiocinia.Teſtamentū tamē licet eſſet ſeruus,facere volebat. Scribit ergo Gelaſius Honorio epo mandans ei vt nō permittat illum facere teſtamentū: ⁊ ſi contigerit eū mori,totū patrimoniū eccleſie ſibi cōmiſſum faciat deſcribi,⁊ intactū apud filios ſeruari donec ipſi p tēpore ratiocinia reddāt,⁊ eccleſiam ſeruent indēnem. Sed certe ego Bartholomeus Brixienſis magis approbo caſum,

ra,niſi appareat certa cauſa mutatiōis:vel niſi ſeruet hūc ordinē q̄ hic ſtatuit in eligēdo ſepulturā.

¶ Quia ergo. ¶ Caſus. Cōcludunt rei ꝙ apud ſuam eccleſiam iſti parochiani ſunt tumulandi,duabus ratiōib⁹. Prima ex fine precedētis ca.ſ.qꝛ viui epiſcopo eccl'ie decimas pſoluerūt: ergo ibi ſepeliēdi ſunt. Secunda ratio: quia poſtꝙ quis trāſit de prouincia in puinciam, liber factus eſt a iuriſdictione prioris iudicis:ꝛ ſubijcit illi in cuius puincia ſedē collocauit, vnde iſti ſubijciūtur iuriſdictioni ſecūde eccleſie,et apd eam debent ſepeliri.

a ¶ Decimā.perſonalem.

b ¶ Liber fact⁹. hoc eſt verū quādo plene ſe trāſtulit: vt.xxj.q.ij.ſi ꝗs iam trāſlatus. ſecus ſi trāſferret ſe ad ſecundum locū non tamen aīo relinquēdi primum locum. tunc enim retinet primum locum et ſcdm: vt.ff. ad municipa.ſi ꝗs inſtructus. Et qd hic dicitur,intellige ꝙ quis poteſt ſe trāſferre de vno foro ad aliđ re integra.nam ſi quis in vno loco eſt conuentus:licet trāſeat ad aliud forū, tamen in priori foro reſpondebit:vt ff.de iuriſ.om, iu. l.penul.Itē et hic ſcias ꝙ ſola habitatio non facit aliquē eſſe de iuriſdictione alicui⁹, niſi per.x.annos ſteterit ibi: vt.C.de inco.l.ij.lib.x.niſi ꝗ ad hoc ꝙ ibi reſpondebit: vt.ff.de iudi.heres.

Forū mutare an aliculi ceat. Item tunc dicas euꝫ de iuriſdictiōe ſcdi cuꝫ eo aīo larē mutat vt ibi permaneat.C.de incol. ciues.ſꝫ Lau. Scilꝫ rōne ꝫ ctus: ꝛ in alijs caſib⁹ notatꝭ. iij.q.vj. in ſum. Jo.d f.

Quia ergo decimā[a] nobis pſoluebat viu⁹: ꝛ apud nos ſepeliendus eſt mortuus. Item ſi quis de puincia ad puinciā trāſiret,et ibi domicilium ſibi collocaret:liber[b] fact⁹ a ditione prioris iudicis,iuriſdictioni illi⁹ iudicis ſubijceret in cuius puincia ſedē ſibi eligeret. Quis ergo iſti a veſtra dioceſi in noſtrā tranſierunt,liberi a veſtra ditione,nr̄o iuri ſubijciūtur.noſtrū eſt ergo ius funerandi eos.

Sed obijcit illud Melchiadis pape.

¶ Propria temeritate ſepulturā parētū relinquere nō lz.

Placuit per oīa magno cōcilio vt nullus ꝓprij arbitrij temeritate[c] aliā eccleſiā(niſi cuivſus antiquoꝝ parentum canonica inſtitutione ſubiacere perhibet)ſepulture cauſa adire ꝓcuret:niſi infirmitatis[d] cauſa prepedit⁹ ī aliā fuerit regionem quolibet negocio ꝓgreſſus. Ad hec ſi ꝗs prelat⁹ contra hoc agere ſategerit, eccleſiaſtico vinculo ſe ſubdi cognoſcat. Sed aliud[e] eſt ex temeritatis ſupbia vſuꝫ antiquorum parentum nō ſequi:atꝗ aliud rationabili occaſione nouā ſibi ſepulturam eligere. Contra Melchiadis pape authoritatē nititur qui ſuperbia vel odio ductus,ſiue vanis pſuaſionib⁹ aut varijs munuſculis illectus, ſepulturam parentū ſuoꝝ ſequi cōtēnit. ſm Grego. autem liberaꝫ habeat voluntatem qui certe rationis cauſa nouū ſuo corpori querit hoſpitium.

¶ Uel[f] (vt quidā diſtinguūt) libera eſt vltima voluntas cuiuſꝗ non in ſepultura ſibi eligenda,ſed in teſtamēto conficiēdo. vnde ꝛ teſtamentū appellat,qꝛ eo ꝗſꝗ libere teſtat qđ poſt ſuū deceſſum de proprijs rebus fieri voluit.

¶ Sed nō videt[g] libera teſtatoris volūtas,cum ſm Auguſtinū ꝓ numero filioꝝ debeat fieri teſtamētaria diſtributio facultatum, veluti ſi quis habet vnū filium, Chriſtū putet alterū:ſi vero duos, Chriſtuꝫ faciat tertiū:et ſic ꝑ ordinē:et ſm Leonē quiſꝗ medietatē[h] eoꝝ que Chriſto teſtatur,eccleſie iubet relinquere apud quā fidei ſacramēta ſuſcepit. Sed illud Augu.non eſt iubentis,ſed dehortantis ne ꝗs iratus filium ſuum exheredaret, atꝗ totum Chriſto relinqueret.

Ait enim in ſermone.ij.de vita clericorum.

¶ Pro numero filioꝝ pars hereditatis deo offeratur.

¶ Sed aliud ¶ Caſus. Iſte.§.diuiditur in.iij. partes. In pͥma parte ponit G.quādam ſolutionem pro reis dicens ꝙ aliquis ex temeritate.ſ.ſuperbia, vel odio, vel vanis perſuaſionibus,vel muneribꝰ illectus nō debꝫ eligere ſepulturam nouam, et contēnere ſepulturam parētum ſuorum,ſed rationabili cauſa et iuſta nouam eligere poteſt Nec obſtat qđ dicit Grego.ꝙ vltima voluntas libera debet eſſe,qꝛ libera eſt cum ꝗs certa ratione ductus nouā ſibi querit ſepulturaꝫ. In ſecunda parte ponit quandam ſolutionem alioꝝ que videtur facere cōtra reos, dicentiū ꝙ libera eſt voluntas vltima cuiuſcunꝗ nō in ſepultura ſibi eligenda ſed in teſtamento conficiendo. Unde teſtamentū dicit,quia eo quiſꝗ libere teſtatur. In tertia parte obijcit Gratianus ꝙ etiam in teſtamento non videtur libera voluntas. Et hoc ꝓbat duabus authoritatib⁹:vna Auguſtini dicentis ꝙ pro numero filiorum debet fieri diſtributio facultatum. Et alia Leonis dicentis ꝙ ꝗlibet dꝫ medietatem eorum que teſtatur eccleſie ſue relinquere. Tandem dicit ꝙ Auguſtinus loquitur exhortatiue vel de concilio,ne pater iratus filium exheredet. Secunda pars incipit ibi:Uel vt quidam. Tertia ibi:ſed non videtur libera.

¶ Sed contra. ¶ Caſus. Adhuc obijciunt actores contra reos,ꝛ inducunt ſequens capitulum:ſed per illud non reſpondent vltime allegationi reorum,ſed ſolum illis quas collegerunt ex illo ca.vltima voluntas. et etiam ex illo ca.vbicunꝗ.

¶ Placuit. ¶ Caſus. Queſitū fuit a Melchiade papa vtrum aliquis poteſt ſepulturam nouam ꝓpria temeritate eligere,ꝛ antiquam parentum ſuoruꝫ deſerere? Et reſpondet ꝙ non.ſi quis prelatus contra fecerit,debet excommunicari.

c ¶ Temeritate. Iſtud verbū ſoluit contraria.nam aīs poteſt ꝗs ſibi eligere ſepulturā: vt extra.e.c.j.ꝛ.c, cum ſit liberum.ꝛ.c.in noſtra.

d ¶ Niſi infirmitatis.hoc eſt cōtra h.qui dicit ꝙ in tribus caſibus poteſt mutari ſepultura: vt dixi in ſumma,hic habet locum diſtinct,decre,ex.e,ti,de his.

e ¶ Sed aliud.G.hic ponit duas ſolutiones.

f ¶ Uel vt quidam. Secunda ſolutio.

g ¶ Sed videt. Nunc obijcit ſolutioni ſue.

h ¶ Secundū Leonē quiſꝗ medietatē.quādoꝗ tertiam ſm cōſuetudines diuerſas, vt extra eodem titulo,certificari.

SI quis. ¶ Caſus Quidam clerici parati erant totam hereditatem recipere cū pater filiū ſuū exheredabat: quos reprehēdit Augu. cum potius debeant patri filium reconciliare/ꝙ̄ hereditatē appetere. Unde docet ꝙ ſi pater vult tantū relinquere chriſto ꝙ̄tum vni filioꝝ, parat⁹ eſt ſuſcipe. Num eum .i. nonne. & ponitur interrogatiue/& litera ſequēs ſimiliter ponit̄ interrogatiue.

e ¶ Negant eccleſijs. ſi autē confitentur ꝙ debeant/ſed exceptionē aliquam proponunt quare dare nō debent/audiendi ſunt, vt. ff. de leg. j. ſi domus. §. qui confitentur. extra de offi. dele. ex parte. ij.

f ¶ Egentium. vt. lxxxvj. di. paſce. & xvj. q. j. decime. & extra de reſcrip. ca. ſiquando.

SI q̄s iraſcit̄[a] filio ſuo, & moriēs exheredat eū ſi viueret, nōne eum placaremus: num ei filiū recōciliare deberemus: quō ergo cum filio ſuo volo vt habeat pacem cui⁹ appeto[b] hereditatē: Sȝ plane ſic faciat qđ ſepe hortatus ſum. qui vnū filiū hȝ, putet xp̄m alteꝝ. ſi duos habet: putet xp̄m tertiū. ſi decem hȝ vndecimū chriſtū faciat, & ſuſcipio. Hac nimirū authoritate menſura teſtatori p̄figit̄, non quam cogatur exoluere, ſed quā prohibetur[c] tranſcendere. Oblatiōes ergo defunctorum qui reddere noluerit: excommunicetur.

Unde in Carthag. cōci. iiij.

¶ Excōicent̄ qui defunctoꝝ oblationes eccleſijs negant.

QUi oblationes[d] defunctoꝝ aut negant[e] eccleſijs aut difficulter reddūt: tāꝙ̄ egētiū[f] necatores excōicent̄.

Item ex concilio Uarenſi.

¶ Ut infideles ejciant̄ ab eccleſijs qui defunctorum oblationes retinent.

QUi oblatiōes defunctorū retinent, et eccleſijs tradere demorant̄: vt infideles ab ecclia ſunt abijciēdi: q̄r vſq3 ad exinanitionē fidei peruenire certū eſt hanc pietatis diuine exacerbationē: q̄r et fideles de corpore recedentes, votoꝝ plenitudine, & pauperes ꝯſolatu alimonie & neceſſaria ſuſtētatione fraudātur. Hi ergo tales quaſi egētium necatores, nec credētes iudiciū dei, habendi ſunt. Unde & quidā[g] patrū hoc ſcript⁹ ſuis inſeruit congruente ſnīa, qua ait: Amico q̄ppiā rapere furtum eſt. eccleſiā vero fraudare, ſacrilegium[h] eſt.

Item ex concilio Agatheñ.

¶ Qui oblata ecclijs aut teſtamēto relicta retinere p̄ſūpſerint, excōmunicentur.

CLerici vl̄ ſeculares[i] q̄ oblatiōes parētū aut donatas, aut teſtamento relictas retinere pſtiterit: aut id qđ ipſi donauerint ecclijs vel monaſterijs, crediderit auferendū: ſicut ſctā ſynodus conſtituit, velut necatores pauperū quouſq3 reddant ab eccleſijs excludātur[k]. ¶ Si q̄s autem clericus furtū eccleſie fecerit: peregrina[l] ei communio tribuatur.

Itē q̄rit̄ an p̄ ſepultura mortuorū aliquid ſit exigendū?

Qui oblationes. ¶ Caſus. Hoc ca. diuiditur in duas partes. in prima dicit̄ ꝙ excōmunicandi ſunt qui tradere nolūt eccleſijs oblatōes defunctorum. Et hoc probat tribus rationib⁹. Prima eſt q̄r infideles reputantur. Secunda quia voluntatem defunctorum non ſeruant. Tertia quia pauperibus neceſſaria ſubtrahunt. In ſecunda parte dicitur ꝙ tales ſacrilegium cōmittūt. Secunda pars icipit ibi, Unde & quidam.

g ¶ Et quidā. ſcȝ Hieronymus, vt xij. q. ij. gloria epi.

h ¶ Sacrilegiū. alibi dicitur talis homicida: vt. xij. queſtione. ij. q̄ abſtulerit.

CLerici. ¶ Caſus. Hoc ca. diuiditur in duas partes. In prima parte dicit̄ ꝙ clerici vel laici ſunt excōicandi qui nolūt reſtituere oblationes quas parētes dederunt in vita, vel reliquerunt in teſtamento, vel qui volūt auferre eccleſie id qđ ipſi donauerūt. In ſcđa p̄te đr ꝙ clerico furtū faciēti pegrina cōmunio tribuat̄. Peregrina ꝯmunio. i. viaticū in morte, cū incipiūt peregrinari. i. recedere de hac vita. Secunda pars incipit ibi, Si quis autem.

vij. ps

i ¶ Vel ſeculares. i. laici.

k ¶ Excludāt̄. ar. ꝙ ſacrilegi nō ſūt ipo iure excōicati.

l ¶ Peregrina. i. cōmorabit̄ inter laicos. vel pegrina id eſt cum recedit vel peregrinatur de hoc mundo.

¶ Item querit̄. ¶ Hec eſt. vij. pars. q. i qua p̄hibet ne p̄ ſepultura aliq̄d exigat̄, niſi detur ſpōtanea voluntate & hoc probat per. iiij. c. Jo. de fan.

¶ Caſus. Querit hic Gra. incidēter an p̄ ſepltura mortuoꝝ ſit aliq̄d exigendū. Et certe ſepultura q̄druplicit̄ đr, ſcȝ terra nōdū dedicata, hec vēdi pōt: vt ar. xij. q. ij. aurū. Item dicitur ſepultura officium ſepeliendi. iſtud ſine ſimonia vendi non pōt: vt. j. q. j. dictū. Tertio dicit̄

a ¶ Iraſcitur. hodie eñ non poteſt quis exheredare filium ſuū niſi habeat iuſtā cauſam exheredationis/& illa debet ſcribi in teſtamento: vt. C. de libe. prete. aut̄. non licet. tamē ex iracundia oīa ſua dare poteſt eccleſie: dū tamē relinquat legitimam filijs: vt. xvij. q. iiij. ſunt qui opes. Itē ſi quis relinq̄t bona ſua eccleſie propter defectū filiorum, honeſtū eſt ꝙ eccleſia reſtituat ei bona ſi ceperit habere filios: vt. xvij. q. iiij. c. vl.

b ¶ Appeto. ſic xxij. q. ij. nō enim.

¶ Hac nimirum

¶ Caſus. Ponit hic Gratianus quandam ſolutionē falſam, dicens ꝙ Auguſtinus non p̄cipit teſtatori vt tantū xp̄o relinqueret ꝙ̄tum vni filiorū: ſed p̄hibet ne pl⁹ Chriſto relinquat ꝙ̄ vni filiorum: qđ falſum eſt, cū pater filijs ſuis vltra tertiam ſi ſunt quatuor vel pauciores: vel medietatē ſi ſunt ſex, & vltra relinquere non teneatur: vt in aut̄. de trien. & ſe. circa p̄n. In fine oſtendit ꝙ qui oblationes defunctorum reddere nolunt/ſunt excommunicandi.

c ¶ Prohibet̄. falſum dicit/q̄r etiā totum dare poteſt eccleſie, vt. xix. q. iij. perlatū. [*] dū tamē legitimā relinquat filijs/vt. C. de inof. teſt. aut̄. nouiſſima.

¶ Oblationes. ¶ Hec eſt. vj. pars queſtio. in qua p̄bat magiſter ꝙ ille q̄ detinet oblationes defunctorū quas defunctus mandauit, peccat mortaliter. et hoc probat per tria cap. Jo. de fan.

b Qui oblationes. ¶ Non intelligas hoc de oblationibus voluntarijs/ſed de illis q̄ relicta ſunt eccleſijs. qui eñ debitas oblationes tenet vel decimas vel primitias, excommunicatur/vt. xxxij. diſtin. preter hoc. & xvj. q. j. ſtatuimus.

Pater ſine cā filiū exheredare non poteſt.

[*] Et. c. ſi q̄. q̄ſi gnārur p̄ ꝯiūs ſed tel lige p̄hibet trāſcendere ex calore iracundie & ex odio. vel p̄hibet. i. diſſuadet & cō ſulit ei .i. conſilio Au. ſuadet & ꝯſulit ei vt nō trāſcendat eaȝ ſȝ Au. hec vltima expoſitio vī melior ꝙ̄ p̄ma vt nō ꝯdicat. qđ dic vt ſ. c. p̄. p. i gl. j Archi.

De his ita ſcribit Greg. i regiſtro Janua. epõ Sardinie.

Pro ſepultura nihil muneris exigendum eſt.

Queſtã eſt nobis Nereida femina clariſſima q ab ea centũ ſolidos p filie ſue ſepultura fraternitas vr̃a velit exigere. hoc autẽ vitium ꝛ nos poſtq̃ deo authore ad ep̃atꝰ honorẽ acceſſimꝰ de eccleſia nr̃a oĩno vetuimus: ꝛ prauã denuo ↄ̄ſuetudinẽ nequaq̃ vſurpari pmiſimꝰ: memores qꝛ dũ Abrahã a filijs Ephron ‡ hoc eſt a filijs Seorᵃ ſepulchrũ p̃cio ad humandum corpus ↄiugis poſtularet, premiũ accipere renuitᵇ: ne cõmodum de cadauere videreť ↄſecutꝰ. Si ergo tante ↄſideratiõis paganꝰ vir fuit: quantomagis nos q̃ ſacerdotes dicimur, hoc facere nõ debemꝰ? Vñ ne hoc auaritie vitiũ in alienis denuo tẽtari preſumať, admoneo: ſed ſiqñ aliquẽ in ecclĩa vr̃a ſepeliri cõcedit is: ſi quidẽ parẽtes ipiꝰ p ximi vel heredes p luminaribus ſpõte quid offerre voluerint, accipi nõ vetamus. Peti vero aliq̃d aut exigi oĩno phibemus: ne (q̃ꝺ valde irreligioſum eſt) aut venalis fortaſſe (q̃ꝺ abſit) dicať ecclĩa aut vos de humanis videamini mortibus gratulari, ſi ex eorũ cadaueribus ſtudeatis querere quolibet modo cõpendium.

Item Hiero. ſup Geneſim.

Etiam coacti de ſepultura preciũ nõ debemꝰ accipere.

Poſtq̃ precio victꝰ eſt Ephron vt ſepulchrũ venderet, et acciperet argentum, lꝫ cogẽteᶜ Abrahã: vau litera que apud illos pro oᵈ legitur, ablata de eius nomine eſt: et pro Ephronᵉ appellatus eſt Ephranᶠ: ſignificante ſcriptura nõ eum fuiſſe conſummate perfecteq̃ virtutis qui potuerit vendere memoriam mortuorum.

Sciãt igitur qui ſepulchra vendũt voluñtarie, nec cogũtur vt accipiant preciũ, ſed a nolentibꝰ quicq̃ extorquent, mutari nomẽ ſuum: et perire quidam de merito eorũ: cum etiam ille reprehendať occulte, qui inuitus accepit.

Item ex cõcilio Triburieñ.

De eodem.

In eccl̃iaſticoᵍ nanq̃ libro ſcriptum eſt: Mortuo nõ phibeas gratiã: ſciẽs qm̃ oẽs moriemur. ꝛ itẽ. Oĩa que de terra orta ſunt, in terram cõuertentur. Quid terra terram vendis? memento q terra es, ꝛ in terrã reuerteris. (et † alibi de hoĩe dictum

Sepultura an poſſit vẽdi

terra dedicata Quarto ius ſepeliendi: hec vendi non debent: vt. j. e. in eccleſiaſtico.

Item querit. Hic ponit incidentẽ q̃õnem † an ſepultura poſſit vendi. Hug. ponit quatuor ſignificationes huius nõis ſepultura. Quandoq̃ dicitur ſepultura locus vbi quis ſepelitur. talis locus licite vendiť ſi non eſt ſacer. vel religioſus. i. qui non ſit in cemiterio aliquo: qꝛ licite venditur ad eccleſiã edificandã vel ad cemiteriũ ampliãdum: vt. xij. q̃. ij. aurũ. Secũdo modo dicitur ſepultura ipſa ſepultura iã facta, ꝛ hec vendi non poteſt ſpecialiter ſi locus eſt ſacer. Tertio modo diciť ius inferẽdi in ſepulchrum, nec pro hoc aliq̃d recipi põt. Quarto diciť ipſe actus vel officiũ ſepeliẽdi, et illud non poſſunt vendere clerici qui ex officio ſuo ad hec teneňť vt. j. e. precipiẽdũ. et. j. q. j. dictũ. ꝛ ex̃ de ſimo. nõ ſatis.

† Hoc ſõ qꝛ ſupra fecerat mentionem de iure funerãdi ſm L.

Geñ. xxiij.

‡ Abraã a filijs emor hoc eſt ephron filio ſeor.

Queſta eſt. Caſꝰ Nereida cõqueſta eſt Greg. de epiſcopo Januario qui pro ſepultura filie ſue ſolidos cẽtũ ab ea exigebat. Grego. ꝓo reſcribẽs ei, dicit q hoc vitiũ de eccleſia ſua remoueret. Unde precipit ſibi ne deceterro hãc cupiditatẽ exerceat, ꝛ hoc pbat exẽplo ephrõ/ qui ab Abraham pro ſepultura Sare preciũ recipere noluit. Unde ſi paganus ille pro ſepultura nil accipere voluit/ multo fortius ſacerdotes nil accipere debẽt. Sponte tñ oblata reſpui nõ debẽt. Iſte Ephron primo accipere noluit. vnde de hoc commendatur. ſed poſtea victus precibus preciũ pro ſepultura accepit. ꝛ de hoc reprehendiť in ſequenti ca. et iſte Ephron fuit filius Seor. Renuit/ ſcilꝫ Ephron. ꝛc. ſꝫ ſupra dixerat de filijs Seor in plurali/ dicit tamen poſtea in ſingulari de Ephron q ipſe renuit.

a Seor. Seor fuit pater Ephron, ꝛ ab eo nominati ſunt deſcendentes ab eo propter famam ipſius.

b Renuit. Primo eñ cõmendatur in hoc ca. poſtea tamen cõuictus precibꝰ ſumpſit quadringentos ſiclos argenti: et inde vituperatur in ſequenti ca.

Poſtq̃. Caſus Hierony. docet in hoc cap. q nullus debet vẽdere ſepulturã. ꝛ hoc pbať exemplo Ephron: qui lꝫ cogẽte Abraham acceperit aliquid pro ſepultura/ poſtea vocatus eſt Ephran. i. imperfectus: cũ primo vocareť Ephron. i. pfectꝰ. et hoc in p̃ma parte. In ſecũda dĩ q de iuſtis fiunt iniuſti qui p ſepultura ab inuitis aliquid extorquent: cum etiã Ephron de iuſto ſit factus iniuſtus: ꝛ tñ inuitus accepit. Scḋa ibi: Sciant igitur Memoriã. i. ſepulturam. Geñ. xxiij. c

c Cogẽte. per preces pph̃. ꝛ lꝫ cõtractus factus ad clamorem pphᷓ teneat nõ tñ electio vt ex̃ de elec. oſtꝰ. et. lxj. diſtin. miramur. in princip. et viij. q. j. ſi ergo.

d Pro o. O eſt vltima lr̃a grecoꝝ et a prima. ꝛ deſignat o cõſummationẽ et pfectionẽ. a initiũ et imperfectionem. ꝛ Hebrei ponũt vau p o in iſta dictiõe ephrõ que ablata eſt ꝛc. ꝛ videť hoc Hieronymo. velle q ephrõ peccauit. Sed nũquid Abrahã peccauit q̃ coegit ipm̃ vẽdere locũ talem maxime quia locꝰ ille iam deputatꝰ erat ſepulture. erant eñ ibi ſepulti Adam et Eua. dicit tñ Petrꝰ mãducator q neuter peccauit. Sꝫ q̃re reprehendiť hic a Hieronymo? Reſpond. non propter ſuum factum, ſed propter futuros: volens oſtendere q illi peccarent qui tali modo venderent.

O et a quid ſignent.

Eccl. vij. d.

Eccl. xl. b.

Geñ. iij. d.

Eccl. xvij. a

e Ephron. Id eſt perfectus.

f Ephran. Id eſt imperfectus.

In eccleſiaſtico. Caſus Queſitum fuit in concilio Triburienſi vtrum terra cemiteriata vendi poſſit pro ſepultura? et reſpondetur q non: et hoc probatur duabus authoritatibꝰ: vna Salomonis: et alia Dauid: ꝛ vna ratione. ſponte tamen oblata recipi poſſunt. Ratio incipit ibi: Si terram vendis. Quare interdictum ſit. i. interdicatur. vel quare. i. ergo.

g In eccleſiaſtico. id eſt in eccleſiaſte, ꝛ ille liber eſt

† Ob hac parenteſi icludiť ſuppoſititiũ puto: qꝛ i antiq̃s noſtris exemplaribꝰ nõ habeť.

Eccl'ſ. Eccleſiaſticus. Salomonis. ⁊ incipit: Uanitas. Eſt alter qui dicit Eccleſiaſticus, qui incipit: Omnis ſapiẽtia a dño. ⁊ ille liber eſt Jeſu filij Syrach.

a ¶ Si terrã. Sacram vel religioſam. ⁊ dico q terra ſit ſacra vel religioſa authoritate pontificis: non ex eo q mortuus infert ad locum: vt extra de religi. domi. ad hoc. Sed ſm legẽ ſec[us] eſt. nã ſi transfertur corpus ad alium locum, deſinit locus eſſe religioſus: vt e. etiaʒ ſi capit ab hoſtib[us]: vt. ff. de reli. cuʒ in diuerſis. ⁊. l. cũ loca. Et no. q quicquid eſt ſacrũ, eſt religioſum: ſed nõ cõuertit. vbi enim mortuus infertur ſit religioſus, [g] ſʒ non ſacer: vt. ff. de re. di. intãtum §. ſacre. Jteʒ dicitur loc[us] religioſus vbi corpus eo propoſito ponit, vt ibi ꝑpetuo remaneat: al's remaneret ꝓphan[us]: vt. ff. de reli. ſi quis eo aio. et remoueri põt quã docũq placuerit: vt. C. eo. tit. ſi necdum. Et licet partes hoĩs in diuerſis ſepulchris ſepeliant, non ideo omnia loca fiũt religioſa: ſed tantuʒ vbi caput ẽ ſepultum: vt. ff. eo. cũ in diuerſis. Jteʒ nec tot[us] loc[us] deputat[us] ſepulture ſit religioſus, ſʒ ille in q̃ corpus eſt humatum: vt. ff. e. l. ſi §. ſepulchrũ.

Pſal. xxiij.

[g] Hoc nõ ẽ verum ii tunc eſ ſet ex cõicat[us] ⁊ ita ſẽtit Hoſ. et ꝺ ſe pul. ſacris. et ibi ꝺ h[ec] ꝑ Ber.

[h] Exhedre ho. dre dici pñt loci q̃ peri ſtylijs canoni. cop aut mona. chor. i. clauſtri vulgo capl'a dicunt. Uide Hug. in annot. potib[us] ad. l. ſi ꝗo. ff. ꝺ b ſo q̃ de ꝗcerũt. c

eſt. Terrã teris: terrã geris: et in terrã ꝯuerteris: (q̃ de terra ſumeris) ⁊ q̃m mors tibi futura eſt, ⁊ appropinquat, etſi tardat. Recordare q[uia] non hominis eſt terra, ſed (vt pſalmiſta ꝯmemorat) Dñi eſt terra ⁊ plenitudo eius. Si terrã [d] vẽdis, inuaſione rei dñice re[us] teneberis. Gratis accepiſti a deo gratis da ꝓ eo. Quare interdictũ ſit oĩbus oĩno chriſtianis terrã mortuis vendere, et debitã ſepulturam denegare: niſi forte ꝓximi ⁊ amici defuncti propter nomẽ ⁊ redẽptionem anime viri defuncti gratis aliquid dare velint.

Item ex concilio Uarenſi.

¶ De eodem.

Precipiendũ eſt ſm canonũ authoritatem vt de ſepulchris et hoĩbus ſepeliẽdis nihil muneris exigant: niſi forte qui ſepelitur, viuens iuſſerit eccleſie in cuius atrio ſepelitur, aliquid de ſuis reb[us] tribuere: aut etiaʒ poſt mortẽ ipſius illi quib[us] cõmiſſum eſt eius eleemoſynã facere, de rebus illius aliquid ſponte dare voluerint: et tamẽ nullatenus a preſbyteris eccleſie illi[us] aliquid exigatur, ſiue ab illis qui locis et villis preſunt.

¶ Prohibendũ eſt etiam ſm maiorũ inſtituta vt in eccleſia nullatenus ſepeliantur ſed in atrio, aut i porticu, aut in exhedris [b] eccleſie. Jntra eccleſias ꝟo aut prope altare vbi corpus et ſanguis dñi cõficit, nullatenus ſepeliantur [c].

Item Auguſtinus.

¶ A ſacris locis non iuuant poſt mortem quibus peccata non ſunt dimiſſa.

Quib[us] peccata dimiſſa non ſunt, a ſacris [d] locis poſt mortẽ adiuuari non poſſunt: quia quos peccata grauiora deprimũt: ſi in ſacris locis ſe ſepeliri faciũt, reſtat vt de ſua preſumptione iudicentur: quia eos ſacra loca non liberãt, ſed de culpa temeritatis accuſant.

Item Gregorius.

¶ Quibus proſit in eccleſia, ſepultura.

Cum grauia pctã non deprimũt, tũc prodeſt mortuis ſi in eccleſia ſepeliantur [e]: q[uia] eoꝝ proximi quotiens ad eadem ſacra loca veniunt, ſuorũq ſepulturã aſpiciũt, recordantur: ⁊ pro eis dño preces fundunt. nã quos peccata grauia deprimunt, ad maiorẽ cumulũ damnationis poti[us] q̃ ad ſolutionem eoꝝ corpora in eccleſijs ponuntur.

Item ex conci. Magũcieñ.

¶ Qui ſepeliant in eccleſia.

Nullus mortuus intra eccleſias ſepeliat, niſi epĩ aut abbates, aut digni pſbyteri vel fideles [f] laici.

Quid ꝟo mortuis proſit iuxta eccleſiam ſepeliri: quid ve

Precipiẽdũ. ¶ Caſ[us]. Hoc ca. diuidit i duas partes. Jn prima parte dicitur q ꝓ ſepultura. i. ꝓ hominibus ſepeliendis clerici nihil exigent niſi in duobus caſibus. ſ. ſi defunct[us] iuſſit aliquid eccleſie dari, ⁊ niſi viuentes ſponte aliquid obtulerint. Jn ſecũda parte dicitur q intra eccleſiam nullus eſt ſepeliendus: ſed in cemiterio, vel etiam in arcubus muri eccleſie. Secunda pars incipit ibi: Prohibendum eſt.

b ¶ Jn exhedris. Exhedre dicunt quedã volte q̃ exterius adherent parietibus eccleſie. [h]

c ¶ Sepeliant. Si ſint modice perſone: vt. j. e. null[us]. et ideo ꝓhibet fieri ſepultura i eccl'ia, q[uia] loc[us] ille ſpecialiter deo dedicat[us] eſt: ideo mors vltra nõ dñabit.

Quib[us] pctã. [i] Hec eſt. viij. pars. q. in qua dicit q nullus debeat ſepeliri in eccl'ia niſi ſit ſanct[us] niſi in atrio vel in exhedris: ⁊ ponit etiam q proficiãt mortuis cemiteria ⁊ q̃liter, et vbi anime ſunt defunctoruʒ. et hoc probat per viij. authori. Joã. de fan.

¶ Caius. Dicitur in hoc ca. q nõ ꝓdeſt decedentib[us] in mortali delicto ſi i ſacris loc[is] ſepeliãtur: immo ſi ibi ſe faciant ſepeliri, de ſua preſumptione damnant, quia loca ſacra eos non liberãt, ſed temeritas accuſat eos. v. ij. ps

d ¶ A ſacr[is] loc[is]. i. ab orationib[us] que in eis fiũt. vel ad literam intelligas, q[uia] locus nõ ſanctificat hoĩem: vt. xl. diſt. non loca.

Cum grauia. ¶ Caſ[us]. Que ſtiõ fuit a Gregorio vtrũ ꝓſit mortuis i cemiterio ſepeliri. Et rñdet q ſic: ſi cũ mortali delicto nõ deceſſerit: q[uia] proximi eoꝝ ſepulturas aſpicientes, ꝓ eis orant ad dñm. ſi ꝟo cũ mortali deceſſerint: poti[us] obeſt q̃ ꝓdeſt.

e ¶ Sepeliãtur. Ecce ratio vna q̃re hoĩes poti[us] ſunt ſepeliẽdi apd eccleſias q̃ alibi. Scda ratio, q[uia] ſpecial'r cõmẽdant patrocinijs ſctõꝝ illoꝝ in quoꝝ noĩe dedicata eſt eccl'ia illa: vt. j. e. nõ eſtimem[us]. in fi. Tertia ratio eſt, q[uia] min[us] ibi vexant a ſpiritib[us] im mũdis. vnde in cemiterijs dicit eſſe requies defunctorum: vt. xij. q. ij. aurũ. ſ. ex tamẽ alia cõſideratione precipit ne corpora in ciuitate ſepelirẽtur, ne ciuitas corrũperetur fetore: vt. C. de reli. ⁊ ſum. fu. l. mortuorum. et hic arg. q ibi potius ſepeliẽdi ſunt hoĩes, vbi eſt maior concurſus populorum, vt in cathedralib[us] eccleſijs: vt. j. eo. vbicunq.

Sepeliantur corpora i eccl'ijs aut cemiterijs.

[g] Hec ſententia fuit L. et H. iʒ qd ſeqt et fuit ſententia B. Jſido. quã H. reprobat.

f Nullus. ¶ Fideles. vocant laici hic fideles a fidei virtute, ita vt faciãt miracula. [g] Alij intel-

ligunt a fide baptiſmi. ſm hoc intellige. C. de ſa. ſan. ec. l. ij. Uel dic ꝙ oīs Chriſtianꝰ poteſt ſepeliri in eccleſia: ſed non gētilis, vt. j. de conſe. diſt. j. eccleſiam. ⁊ hoc intelligas niſi alias in mortali deceſſerit vel impenitens, vel niſi eccleſia interdicta ſit, vel niſi ſint torneamenta miꝛti aliis. ff. de ſolutio. ſi alient.

c ¶ Oībus. j. e. ꝓ obeūtibus. cōtra. Solu. eccleſia pro oībus viuis ſiue bonis ſiue malis poteſt orare generali ſiue ſpeciali oratione: ⁊ ꝓ iudeis ⁊ paganis vt cõuertantur: qꝛ de nemine eſt deſperandū duꝫ eſt in vita iſta: vt. j. de pe. diſ. vij. nemo. ſed pro paganis vel Iudeis mortuis non eſt orādū, nec ꝓ catechuminis: ſed ꝓ baptizatis mortuis orādū eſt generali oratione: vt hic dicit. ⁊. xxiij. q. iiij. ſicut. ⁊ hꝰ ſiue ſint dānati, ſiue nō: dū tamē, hoc non conſtet: ſꝫ ſpeciali oratione non eſt orandū ꝓ eis mortuis quos conſtat eſſe dānatos. ſic loquitur illud cap. pro obeuntibus. ſed ꝓ illis q̄ nō ſunt dānati, oratione ſpeciali et gn̄ali oramus licite niſi ſint valde boni: vt. j. e. ꝓ. tempus.

Eccl'ia an poſſit ꝓ oībꝰ orare.

rū, quibus ꝓpter terrorē interdicitur eccleſiaſtica ſepultura: extra de tornea. c. j. ⁊ ex̄ de rap. ſuper eo.

a Non eſtiemꝰ. H[oc] Caſ[us]. hoc capitulū diuidit in q̄tuor partes. In prima parte dicit ꝙ tria bona viuorū ꝓſunt defunctis ſcꝫ ſacrificiū, orō, ⁊ eleemoſyna: quē defuncti in preſenti vita egerūt vt eis ꝓdeſſent. et qꝛ neſcit qui ſint, pro oībus regeneratis generaliter orare debemus. In ſecūda parte dī ꝙ ſpecialius ⁊ cum maiori diligentia oramus pro cōſanguineis nr̄is. In tertia parte dī ꝙ ſeruitiū impēſum corpori defuncti non prodeſt defuncto, ſed eſt ſolatium viuorum: qꝛ cum illi qui reſurrectionē nō credūt, hoc faciant: multo fortiꝰ nos hoc facere debemus. In quarta parte dī ꝙ ſi defūctꝰ ſepeliat apd eccleſias martyrū ꝓdeſt ei: qꝛ patrocinio martyrū cōmendatur. Secūda pars icipit ibi: Diligētiꝰ. Tertia ibi: Corpori. Quarta ibi, Q; vero.

Adde ꝙ ꝟbuꝫ gn̄ale oīa cōprehendit i. l. a ꝓcuratore. et ibi bōa gl. cū cō cor. C. mādā.

a ¶ Sacrificiis. aut ieiuniis parētum: vt. j. e. c. aie.

b ¶ Qꝛ nō diſcernimus. arg. ꝙ rōne dubitatiōis melius eſt totū ⁊ ſupfluū facere, q̄ nihil facere, vel etiā aliq̄d omittere. ſic. xlij. diſt. quieſcamus. xxiij. q. iij. corripiant. Item ratione dubitationis fiunt que al's eſſent illicita; vt ex̄ de ſepul. ſacris. extra de vſu. in ciuitate. xj. q. iij. nolite. ⁊ ratione dubitationis poſſum vendicare incertā partē vel rem. ff. de rei vendi. q̄ de tota, ⁊ nūmos meos nō poſſum vēdicare ſi ſint

Dubitatiōis ratione fiūt aliqua.

ad eos perueniat Auguſtinꝰ in libro de agenda cura pro mortuis oſtēdit dicēs,

¶ Quare mortui iuxta eccleſiam ſepeliantur.

Non eſtimemꝰ ad mortuos pro quibꝰ curam gerimꝰ, peruenire: niſi q̄d eis ſiue altaris, ſiue orationū, ſiue eleemoſynarū ſacrificiis[a] ſolēniter ſupplicamus. Quis eīn nō pro quibus fiūt, oībus ꝓſint: ſed his tantū ꝓ quibus dum viuunt cooperant vt ꝓſint: ſed qꝛ nō diſcernimꝰ[b] qui ſint: opꝫ ea ꝓ regeneratis oībus[c] facere: vt nullus eorꝫ pretermittatur ad quod hec beneficia poſſint ⁊ debeāt ꝑuenire. Meliꝰ eīn ſupererūt iſta his quibꝰ nec obſunt nec proſunt, q̄ eis deerūt quibꝰ proſunt. ¶ Diligētiꝰ tn̄ facit hoc quiſq; ꝓ neceſſariis ſuis, quo pro illo fiat ſimiliter a ſuis. ¶ Corpori autē humano q̇cquid impēditur, non eſt preſidiuꝫ ſalutis, ſed humanitatis officiū, ſm effectuꝫ quo nemo vnq̄ carnē ſuā odio habuit. vnde oportet vt quā poteſt ꝓ carne primi curā gerat: cū ille[d] inde receſſerit qui gerebat. Et ſi hec faciūt qui carnis reſurrectionē nō credūt, quāto magis debent facere qui credunt: vt corpori, ſed tamen vt reſurrecturo[e], et in eternitate māſuro, impenſum eiuſmodi officiuꝫ ſit etiam quodāmodo eiuſdem fidei teſtimonium. ¶ Q; vero quis apud memorias martyrū ſepelit, hoc tn̄ videtur mihi ꝓdeſſe defūcto, vt cōmēdās eū etiā martyrū patrocinio affectus ꝓ illo ſupplicationis augeatur.

Econtra[f] Hierony.

¶ Poſt mortē orones viuentiū, mortuis dānatis nō ꝓſunt.

In p̄ſenti ſeculo ſcimꝰ ſiue oronibꝰ ſiue cōſiliis inuicē poſſe nos adiuuari. cū autē ante tribunal Chriſti venerimus: nec Iob[g], nec Daniel[h], nec Noe[i] rogare poſſe pro quoq̄, ſed vnūquēq; portare onus ſuū. Uerū hoc de impenitentibus accipiendum eſt: de quibus propheta dicit: Non dabit deo placationem ſuam, nec preciuꝫ redemptionis aīe ſue: et ideo frater non redimet eum, ſed laborabit[k] in eternum, ⁊ viuet adhuc in finem. De aliis autem intelligi non poteſt.

Unde Grego. papa Bonifacio archiepiſcopo,

¶ In penitētia defunctis bona proſunt viuentium.

Pro obeuntibus quippe cōſuluiſſe cognoueris, ſi liceat ꝓ eis oblatiōes offerri. ſancta ſic tenet eccl'ia, vt q̇ſq; ꝓ mortuis vere xp̄ianis offerat oblationēs, atq; p̄ſbyterorꝫ faciat memoriā. ⁊ q̄uis peccatis oēs ſubiaceamꝰ, cōgruit vt ſacerdos pro mortuis catholicis memoriā faciat et intercedat: nō tn̄ ꝓ impiis[l] (q̄uis chriſtiani fuerint) tale q̇d agere licebit. Idem.

d ¶ Cum ille, ſcꝫ ſpiritus.

e ¶ Ut reſurrecturo. Niſi eīn q̇s reſurrecturos ſperaret ⁊c. eſt ergo hoc ſignum ꝙ credamus futurā reſurrectioneꝫ: vt. j. e. habent.

Dehꝰ etiā no. xj. q. iij ſi quis. eps. et ibi dici. Archi.

ꝓ. xviij.

f ¶ Ecōtra. cōtra id q̄d dicit ꝙ poſſumus orare ꝓ mortuis. Io.

Superfluū videret ⁊ vanum orare ꝓ mortuis ſꝫ L. ⁊ hoc cōtinetur ſub iſto ⁊c. ſm Lau. cuius fuit iſta glo.

g ¶ In p̄ſenti. ¶ Iob. i. cōiugati.

h ¶ Daniel. i. virgines vl' cōtinētes.

i ¶ Noe. i. rectores eccleſiarum. ⁊ hoc intellige ſi deceſſerint in mortali. ſic. xxv. diſ. q̄lis.

k ¶ Sed laborabit. i. puniet eternaliter.

Pro obeūtibꝰ. ¶ Caſ[us]. Bonifaciꝰ archieps q̄ſiuit a Greg. ſi liceat ſpecial'r ꝓ defunctis celebrare diuina, ⁊ oblationes offerre. Et rn̄det ꝙ ꝓ catholicis lꝫ: pro impiis autē ſpecial'r hoc fieri non liceat.

l ¶ Pro impiis. Sꝫ nunq̄d eccleſia orabit ꝓ illis quos cōſtat deceſſiſſe in mortali? Uidet ꝙ ſic: quia eis viuis cōicauit: ergo et mortuis: vt. xxiiij. q. ij. ſane, argu. contra.

Orādū ne eſt ꝓ his q̄ in mortali pctō deceſſerunt.

¶ Anime mortuorꝝ quatuor modis ſoluuntur.

Anime[a] defunctorum quatuor modis ſoluū tur, aut oblationib⁹ ſacerdotū, aut precib⁹ ſctōꝝ, aut charorꝝ eleemoſynis, aut ieiunio cognatorꝝ. ¶ Curatio ꝓ̄o funeris, cōditio ſepulture, pompa exeqaꝝ, magis ſūt viuorū ſolatia, q̄ȝ ſubſidia mortuorꝝ. Si aliqđ prodeſt impio ſepultura precioſa: oberit pio vilis aut nulla. Nō ideo tamē contēnēda aut abiſciēda ſunt corpora defunctorū, maximeq̄ȝ iuſtorū. vbi illud etiā ſalubriter diſcit, quāta poſſit eſſe remuneratio ꝑ eleemoſynis q̄s viuētib⁹ ꝛ ſentiētibus exhibemus: ſi neq̄ȝ hoc apud deū perit quod exanimis[b] hominuȝ mēbris officij diligentia perſoluitur.

Item Aug. in Enchiridio.

¶ Ante die iudicij ſacrificijs ꝛ eleemoſynis mortui iuuāt.

Tempus quod iter hominis mortē ꝛ vltimā reſurrectionē interpoſitū eſt animas[c] abditis[d] receptaculis cōtinet ſicut queq̄ȝ digna eſt vel requie vel erūna ꝑ eo quod ſortita eſt in carne, duȝ viueret. ¶ Neq̄ȝ negandū eſt defunctorū aīas pietate ſuorum viuentiū releuari cū pro illis ſacrificiū mediatoris offertur, vel eleemoſyne fiūt in eccleſia. ſed hec eis proſunt q̀ cū viuerēt (hec ſibi vt poſtea poſſent prodeſſe, meruerunt. ¶ Eſt etem quidā viuēdi modus nec tā bonus vt nō requirat iſta poſt mortē: nec tā malus vt ei iſta poſt mortem nō proſint. eſt vero talis in bono vt hec non requirat: ꝛ eſt rurſus talis ī malo vt nec his valeat cū hec vita trāſierit, adiuuari. quocirca oē hic meritū comparatur quo poſſit poſt vitā releuari quiſpiā vel grauari. ¶ Et poſt pauca. Cū ſacrificia altaris, ſiue quarūcūq̄ȝ eleemoſynaꝝ pro baptizatis[e] oībus offerunt: ꝓ valde bonis grāꝝ actiões ſūt: ꝓ nō valde malis ꝓpitiatiões[f] ſūt: ꝓ valde[g] malis etſi nulla ſūt adiumēta mortuorꝝ, tñ viuorū conſolationes ſunt. quibus autē proſunt, aut ad hoc proſunt, vt ſit plena remiſſio aut certe vt tolerabilior fiat ipſa damnatio.

tra. xxi. q. ō. iij. cyprianus? Rñ. ſi euidens eſt aliquē deceſſiſſe in mortali, vt cum quis ſuſpendit ſe vel precipitat, aut alio modo ſe interficit, pro illo nō eſt orandum, vt. xxiij. q. v. placuit. ꝛ. q. ō. viij. quicūq̄ȝ clericus. ſecus ſi eſt dubium. vnde ſi aliquis occiſus eſt in ebrietate, nō oratur pro illo: vt extra de reliq. audiuim⁹. et. xxiij. q. v. placuit.

a Anime. ¶ Caſus. Hoc ca. diuiditur in duas partes. In prima parte dicit̄ φ quatuor ꝓſunt defunctis. ſcȝ oblatio ſacerdotū, ꝑces ſanctorꝝ, amicorꝝ eleemoſyne, ꝛ ieiunia cognatorū. In ſecunda parte dr̄ φ illa obſequia que fiunt circa corpus mortui, magis ſūt ſolatia viuorū, q̄ȝ defunctorum ſubſidia: non tñ ideo corpora defunctorum ꝛ maxime iuſtorꝝ ſunt abijcienda. iſtud tamē ſeruitiū qđ corpori īpendit̄, apud deū nō ꝑit. mlto magꝭ eleemoſyna quaȝ viuentibus ꝛ ſentientib⁹ facimus, apud deuȝ perire non debet.

a ¶ Anime. Hoc ca. eſt quaſi pars illi⁹, nō eſtimem⁹.

b ¶ Exanimis. i. exanimatis. i. mortuis. ꝛ eſt hic arg. φ magis meretur hō impendēdo aliquid viuis q̄ȝ mortuis. Unde patȝ φ ſicut ieiuniū alicuius liberat mortuum: multo potius alterius ieiunium prodeſt viuo, quod cōcedo ſi ille eſt vicine coniunctus illi: vt dixi. lxxxij. diſtinct. preſbyter in glo. et ita.

Ieiuniū pl⁹ ꝓdeſt viuis q̄ȝ defūctis.

Tempus. ¶ Caſus. Licet Beñ. diuiſerit hoc ca. in duas partes, ego tñ Barth. B. hoc cap. diuido in quatuor partes. In pma parte dr̄ φ inter mortem hominis ꝛ iudiciū futurū, aīe morantur in locis nobis occultis, prout queq̄ȝ digna eſt requie vel erūna. In ſcđa parte dr̄ φ beneficia viuorꝝ ꝓſunt defunctis q̄ in preſenti vita egerūt vt ſibi ꝓdeſſent. In tertia parte dicit̄ φ hec beneficia nō ꝓſunt ſumme bonis, vel ſūme malis, ſed mediocriter bonis, ꝛ mediocriter malis. In q̄rta parte dicitur φ ꝓ ſumme bonis fiūt gratiarū actiones, ſed pro nō valde malis propitiationes: ſed valde malis beneficia nō proſunt, ſed ſunt ꝯſolationes viuorū: ſed in mediocriter bonis operantur plenā remiſſionē, in mediocriter vero malis mitiorē dānationē. Secūda pars incipit ibi, neq̄ȝ negādum eſt. Terti ibi, eſt enim. Quarta ibi, et poſt pauca.

c ¶ Animas. nō ſumme bonas. nā tales credo ſtatim ad celos volare, iuxta illud, Gaudent in celis anime ſanctorum. xxv. diſtinc. ſanctorum.

d ¶ Abditis. i. locis bonis occultis Ex his verbis videtur φ Auguſtinus dubitabat ꝙ anime defunctorꝝ recedant, cū infernus ſit ſub terra, ꝛ celum ſit ſupra: vt. xxiij. q. iiij. hec autem.

e ¶ Pro baptizatꝭ. Tantū ꝓſunt orationes cuilibet ſi fiant generaliter ꝓ oībus, ſicut ſi fierēt ſpāliter. ꝓ quolibet: vt. j. ď ꝯſe. di. v. nō mediocriter.

f ¶ Propitiationes. i. vt deus propitius ſit eis.

g ¶ Pro valde. Hꝭ Augu. diſtinguit quatuor gña hominū, ſcȝ valde bonos, et valde malos, mediocrit̄ bonos: ꝛ mediocriter malos. pro valde bonis nō eſt orandū, iniuriam eñ facit martyri qui orat pro martyre, vt ex̄ de cele. miſſ. cū marthe. §. vlti. Itē nec valde malis ꝓſunt, ſed mediocriter bonis ꝓſunt vt citius liberētur ab igne purgatorij. mediocriter malis proſunt ad hoc vt min⁹ puniant̄, nūq̄ȝ tñ liberabunt̄: ꝛ ſm hoc etiā ptȝ φ oratione ſpeciali oram⁹ ꝓ illis qui deceſſerunt in mortali, dūmodo non ſint ſumme mali: licet arg. cōtra. ē. e. ꝓ obeūtibus. Sȝ pone φ aliquis dat eleemoſynā ꝓ eo qui deceſſit in mortali peccato, qui eſt mediocriter malus. eleemoſyne vel orationes ꝓſunt talibus ad mitiorem penā: vt hic dicit: ergo aliq̄ȝtulū de pena ſublatū eſt. ¶ Ponamus φ centeſima pars pene ſit ſublata per vnā eleemoſynā. ſi ergo dētur centū eleemoſyne: tota pena erit remiſſa. ergo iſte liberabit̄: quod hic negatur. Ad hoc dico φ ſi prima eleemoſyna tollit centeſimam partem pene, ſecūda eleemoſyna etiā tollit tantā penam, ſed nō tantam in q̄ȝtitate, ſed tantā in ꝓportione, et ſic ſemꝑ aliqđ remanet de pena: ꝛ ſic ſoluo illud qđ obijcit̄ de indulgentijs. φ ſi ꝓpter oblationem vnius denarij tollit̄ quarta pꝭ pctōꝝ mortaliū vl̄ venialiū, ꝓ oblatione ſcđi denarij tollit̄ tm̄ in ꝓportione, nō tm̄ in q̄ȝtitate et ſemꝑ aliqđ remanet, lȝ oē argentum effunderetur.

Hoīm genera q̄tuor ſunt.

Hoc vult dicere prima eleemoſyna tollit centeſimā totius pene. ſecūda non toti⁹ cēteſimā ſed reſiduū. et ſic de aliqꝭ. et ſic ēt intelligit̄ qđ infra dr̄. arc.

¶ De obſeruatione. ¶ hec eſt.ix.pars.q.in qua conti=
netur quod in ſequenti ca.declaratur. Jo.de fan.
¶ Caſus. Dictum eſt.ſ. ꝙ ſacrificia vel eleemoſyne et
hmōi fiunt pro mortuis. ſed qꝛ hec obſeruant circa di=
uerſos dies: ideo vnde ſumpſit initiū talis obſeruatio
mur a dño. In ſecunda parte dicit Cyprianus ꝙ deus
multotiens ſibi reuelauit vt inter homines predicaret
mortuos nō eſſe lugendos: qꝛ nō amittunt/ſed premit
tuntur in patriam vite ad inſtar proficiſcentiū ꝛ naui=
gantium. Secunda pars incipit ibi: Idem nobis.

ix. ps. videam⁹: ꝛ ꝑpter
hoc inducit ſeq.c.
Q Uia. ¶ Caſus. Queſi=
tum fuit ab Amb.
vnde ſumpſit ini=
tiū obſeruatio ter
tij.vij.ꝛ.xxx.ꝛ.xl.
diei i officijs mor=
tuoꝝ. Et rñdet ꝙ
a veteri teſtamen
to: ꝛ hoc ꝓbat au=
thoritate Geneſis
ꝛ Deutero. Nā fi
lij Jacob ſeruaue
runt eū aromatib⁹
cōditū in Egypto
xl.dieb⁹: et cū por
tarent eū ſepelien
Ge.l. dū in ſpelunca du
plici, luxerūt eum
ſeptē dieb⁹. Silr
legit ꝙ filij iſrael
luxerūt Moyſem
xxx.dieb⁹. De ini=
tio tertij diei nō di
cit aliqd in hoc.c.
a ¶ Lectio. Scʒ
Deut. Geneſis.l.ca.
xxxiiij ¶ Lugere. ¶ hic
c. incipit.x.pars.q.
in qua ꝓbat p.iiij.
ca.ꝙ nō debemus
plāgere mortuos
ex diffidentia tan=
ꝙ non debeant re
x.ps. ſurgere. Jo.
¶ Caſus. Supra
facta eſt mētio de
luctu, ꝛ ideo ponit
hic Gratian⁹ qua
liter ſit lugēdū et
ꝙ lugere nimiū ex
deſperatiōe futu=
re reſurrectionis
nō licet, ſed intui=
tu pietatꝭ licet; vt
.j.e. habent.
Q Uam prepo
ſterū. ¶ Caſus. hoc cap. diui
ditur in duas par
tes. In prima par
te oſtēdit ꝙ ſicut
ſui rebelles a do=
minis ſuis non re=
munerāt: ſic nos
celeſtib⁹ premijs
nō honoramur: cū
quotidie dicam⁹:
Fiat voluntas tua ſicut in celo ꝛ in terra: ꝛ tamen do=
lentes et inuiti de hoc ſeculo recedimus quando voca=

De obſeruatione aūt tertij,
ſeptimi, triceſimi, vel quadra
geſimi diei queritur vnde ex=
ordium ſumpſerit. Ambroſi⁹
in libro de obitu Theodoſij
imperatoris dicit.

¶ Quare certi dies i mortuo
rum cōmemoratiōe ſeruent.

Q Uia alij tertiū diē, alij
triceſimū, alij ſeptimū,
alij qdrageſimū obſuare cō=
ſueuerūt i officijs mortuorū:
qd doceat lectio[a] ꝯſiderem⁹.
Defuncto inqt Jacob ꝑcepit
Joſeph pueris ſuis ſepultori
bus vt ſepelirēt eū. ꝛ ſepelierūt
ſepultores iſrl: ꝛ cōpleti ſunt
xl.dies. ſic eīm dinūerabāt di
es ſepſture. ꝛ luxit eū iſrl.vij.
dieb⁹. hec ergo ſeqnda ſolēni
tas eſt quā ꝑſcribit lectio. ſic
etiā i Deuteronomio ſcriptū
eſt: qꝛ planxerūt filij iſrl moy
ſem.xxx.dies: ꝛ ꝯſummati ſūt
dies luct⁹. vtraqꝫ ergo obſer=
uatio hʒ authoritatē q neceſ=
ſariū pietatis implet officiū.
L ugere aūt ꝛ triſtari tā pro
noſtra ꝙ ꝓ alioꝝ morte Cy=
prianus prohibet dicens.

¶ Nec ꝓ noſtra nec ꝓ alioꝝ
morte triſtari debemus.

Q Uā prepoſterū eſt ꝙꝫ
ꝑuerſum, vt cū dei vo=
luntatē fieri poſtulemus[b]: qñ
euocat nos de⁹ et accerſit de
hoc mūdo, nō ſtati volūtatis
ei⁹ ipſo paream⁹. obnitimur
ꝛ reluctamur: ꝛ peruicacium
more ſuoꝝ ad ꝯſpectū dñi cū
triſtitia et merore ꝑducimur
exeūtes iſtinc neceſſitatꝭ vicu
lo, nō volūtatꝭ obſeqo: ꝛ volu
mus ab eo ꝑmijs celeſtib⁹ ho
norari, ad quē venim⁹ inuiti[c].
¶ Idem. Nobis qʒ ipſis mi=
nimis ꝛ extremis qtiēs reue=
latū eſt, ꝙꝫ frequēter atqꝫ ma
nifeſte de dei dignatiōe prece
ptū eſt vt cōteſtarer aſſidue,
vt publice ꝑdicarē fratres nō
eſſe lugēdos accerſiōe dñica
de ſclo liberatos: cū ſciamus
nō amitti, ſʒ premitti recedē=
tes: precedere, vt ꝓficiſcētes
et nauigantes ſolent.
I tē Joan. Chryſoſto. in epi
ſtola ad Hebreos.

¶ Ex puſillanimitate mortu
os lugere contingit.

U Bicūqꝫ[b] ſepeliamur:
dñi eſt terra ꝛ plenitu
do ei⁹: ſm ꝙ opʒ fieri efficiat.
lugere aūt ꝛ deplorare ꝛ lamē
tari eos q ab hac vita ꝺcedūt,
ex puſillanimitate contingit.
H oc aūt ex deſperatione fu=
ture reſurrectionis intelligit.
Unde et apl's non ſimplr ait:
Nolum⁹ vos ignorare de dor
miētib⁹, vt nō ꝯtriſtemini: ſʒ
addidit, ſicut et ceteri q ſpem
nō habēt. Pietatis nāqꝫ affe
ctu ꝛ hūanitatis intuitu mor
tuos lugere nō ꝓhibemur: ſi
cut nōnullos ſanctorū alioꝝ
exequijs pias lachrymas im
pendiſſe legimus.
H inc etiā Anaſtaſius papa.

¶ Qui ſpem future reſurre=
ctionis habēt de mortuis tri=
ſtari non debent.

H Abēt forſitan illi inſtā
lōgi doloris excuſatio=
nem, q vitā alterā neſciūt[c]: q
de hoc ſeculo ad melius eſſe
tranſitū non confidunt. Nos
aūt qui hoc credimus ꝛ doce
mus, triſtari nimiū de obeun
tibus non debemus: ne quod
apud alios pietatꝭ tenet ſpe=
ciem, hoc magis nobis in cul=

a ¶ Idem nobis. Effi=
ciatur, id eſt debi=
tum officiū funerꝭ
impleatur.
b ¶ Poſtulem⁹.
cum dicimus, fiat
volūtas tua. et eſt
arg. ꝙ opere id cō
plere debem⁹ qđ
voce ꝓteſtamur.
di.xxiij. pſalmiſta
c ¶ Inuiti. Sic.
xxiij.q.v. ad fidē.
et ſic eſt arg. ꝙ nō
debem⁹ ꝯſequi cō
modū ex eo qđ in=
uiti facim⁹: vt.ff.
ad trebel. ſi patro
ni.§.ij. ſic.xvij.q.
iiij. ſunt qui opes.
vij.q.j. ſciendū.
d U Bicūqꝫ. Li= Pſal.
bera fortu xxiij.
na mors eſt: capit
oia tell⁹ Que ge=
nuit: celo tegitur
qui nō hʒ vrnam.
Ar.ʒ. Mollius oſ
ſa cubant manib⁹
tumulata ſuoꝝ.
¶ hoc aūt. ¶ Ca
ſus. Nunc ſoluit j.theſ.
Gratia. dicēs non iiij.c.
eſſe lugēdū ex de=
ſperatione future
reſurrectionis: et
hoc probat autho
ritate Pauli: ſed
propter pietatē lu
gere non prohibe=
mur, ſicut multos
ſctōs legim⁹ feciſ=
ſe. ꝛ ad hoc īducit
duo ſequētia ca.
H Abēt. ¶ Ca
ſus. Nō eſt
mirum ſi pagani
lugēt mortuos ſu
os, qꝛ excuſationē
habēt, cum de a=
lia vita non confi=
dāt. Sed nos chri
ſtiani nimiū cōtri=
ſtari de obeunti=
bus nō debemus,
ne quodammodo
diffidere videa=
mur: et hoc ꝓbat
exēplo apl'i dicen=
tis: Nolum⁹ vos
ignorare ꝛc. Apl's

alios: id eſt laicos aut idiotas.
e ¶ Neſciunt. Id eſt non credunt.

pa ſit. nam diffidentie quodã modo genus eſt, ꝯtra hoc qḋ quiſqꝫ predicat, querere iuſti tiã amãs, dicente apl'o. Nolumus vos ignorare de dormiẽtibus, vt nõ ꝯtriſtemini ſicut et ceteri qui ſpem nõ habent.

Item ex cõci. Toletano. iij.

¶ De eodem.

Qui diuina vocatiõe ab hac vita recedũt, cum pſalmis tantũmõ et pſallẽtiũ vocib⁹ debẽt ad ſepulchrũ deferri. ſufficiat aũt qḋ in ſpe reſurrectionis xp̃ianoꝝ corporibus famulatus diuinoꝝ impẽditur canticorũ. Prohibet et nos apl's ſctũs lugere defunctos, dicens: De dormientibus aũt nolumus vos cõtriſtari ſicut ꝛ ceteri q̇ ſpem non habent. Et dñs nõ fleuit Lazarũ mortuũ, ſed ad hui⁹ vite erũnas plorauit reſuſcitãdũ. Si aũt poteſt hoc ep̃s oĩbus chriſtianis prohibere, nõ moretur agere. Religioſis[a] autẽ oĩno aliter fieri nõ debere cẽſemus. ſic enim chriſtianoꝛuꝫ per omnem mũdum humari oportet corpora defunctoꝝ.

De mortuis autem queritur vtrum ſciant[b] ea que a viuis geruntur. Eſaias ex perſona populi afflicti ait: Abraham pater noſter neſciuit[c].

Auguſtinus quoqꝫ in lib. de agenda cura pro mortuis illud idem teſtatur dicens.

¶ Mortui ex ſe neſciũt quid hic a viuis geratur.

Atẽdũ eſt neſcire q̇dẽ mortuos q̇d hic agat dũ hic agit: poſtea ṽo audire ab eis q̇ hinc ad eos moriẽdo pergũt: nõ quidẽ oĩa, ſed que ſinunt etiã iſti meminiſſe: et q̄ illos quibus hec indicantur, oportet audire. poſſunt et ab angelis q̇ rebus q̄ hic agũtur preſto ſunt, audire aliq̇d mortui, qḋ nunc quemqꝫ illoꝝ audire debere iudicat cui cũcta ſubiecta ſũt. Multi quoqꝫ ad viuos aliquos ex mortuis venire credunt[d]: ſicut ecõtrario Paulum ex viuis in paradiſum raptum eſſe diuina ſcriptura teſtatur.

De his autem qui in patibulis ſuſpendũtur, querit an iuxta eccleſias ſint ſepeliendi?

De quibus etiã in Maguntineñ. conci. ita ſtatutum eſt.

¶ Nõ eſt denegãda cõĩo his qui in patibulis ſuſpẽdũtur.

Queſitũ eſt ab aliquib⁹ fratrib⁹ de his q̇ in patibulis[e] ſuſpẽdunt ꝓ ſuis ſcelerib⁹ poſt ꝯfeſſione deo peractã, vtrũ cadauera eoꝝ ad eccl'ias deferenda ſint, ꝛ oblationes ꝓ eis offerẽde, ꝛ miſſe celebrãde an nõ? Quib⁹ rñdemus: ſi de oĩb⁹ pc̃tis ſuis purã ꝯfeſſionẽ agẽtib⁹, et digne penitẽtib⁹ cõĩo in fine ſm̃ precepta canonũ dãda eſt: cur canones cõĩonem vl' ſepulturã eis interdicũt q̇ pro pc̃tis ſuis penã extremã ꝑſoluũt, ꝛ cõfitentur vel cõfiteri deſiderãt? Scriptum eſt enim: Nõ iudicat deus bis in idipſum.

¶ Palea.

Fures et latrones ſi in furãdo aut depredando occidant, viſum eſt ꝙ pro eis nõ eſt orandũ: ſed ſi cõprehenſi aut vulnerati pb̃ro aut diacono cõfeſſi fuerint, cõfeſſionem eis non negamus.

¶ De eodem.

Si fur aut latro captus fuerit, et abſqꝫ occiſiõe põt cõprehẽdi, ꝛ tñ interficit (q꞉ ad imaginẽ dei creati, ꝛ baptizati ſunt noĩe eius) interfectores eoꝝ. xl. dieb⁹ penitẽtie ſubiaceant: intrent in eccleſiã veſte induti: ab eſcis ꝛ potib⁹ interdicti ſint: a thoro et gladio et equitatu abſtineant: in tertia et quinta feria ꝛ ſabbato aliquo genere leguminũ et olerũ, pomis et paruis piſci-

Qui diuina. ¶ Caſ⁹ Queſitũ fuit in concilio Tole. vtrum mortui ſepeliẽdi ſunt cũ pſalmodia ꝛ luctu. Et rñdet ꝙ cũ pſalmodiis ſic: et lugere nõ debem⁹ qḋ probat authoritate apl'i dicẽtis De dormiẽtib⁹ autem ꝛc. et hoc quilibet ep̃s parochianis ſuis ꝓhibeat religioſis tamẽ h⁹ ſpecialiter prohibetur.

a ¶ Religioſis. illi eñ magis tenentur abſtinere ab hmõĩ q̄ laici.

¶ De mortuis. ¶ Hec eſt. xj. ꝑs. q. ſm̃ Jo. de fan.

¶ Caſ⁹ Facit G. quandã incidentẽ queſtionem vtruꝫ defuncti ſciãt que in mũdo gerunt a viuis. ꝛ rñ. ꝙ nõ: ꝛ hoc ꝓbat authoritate Eſaie.

b ¶ Sciant. Mali neſciunt niſi qḋ eis ſcire ꝑmittit. Siłr nec boni qui adhuc ſũt in igne purgatorio: q꞉ adhuc nõ fruunt viſione dei: vt. j. e. fatendũ. ſed boni q̇ fruunt viſione dei ſciunt q̇d agat hic iuxta illud Greg. Quid eſt quod neſciant qui videntẽ oĩa vidẽt. ¶ Et aliq̇ dicũt ꝙ boni dicũtur ſcire oĩa q̄ ſunt eis neceſſaria.

c ¶ Neſciuit. q̇a nondũ erat hoſtia oblata per quam aperta fuit ianua paradiſi: vt eẽ de bap. maiores. Jo.

Atendum. ¶ Caſ⁹ Queſitum eſt ab Aug. vtrũ mortui ſciãt quid in hoc mũdo agatur a viuis? et reſpondet ꝙ non, donec aliq̇d agit hic, ſed poſtea per mortuos qui vadunt ad eos, ſciũt nõ oĩa, ſed q̄ illi ꝑmittunt audire, ꝛ que iſtos recordari licet: aut per angelos q̇ preſentes ſunt rebus que in mũdo agunt, aut per ip̃os qui q̄nqꝫ ad nos venire creduntur, ſicut ecõtrario Paulus viuus dr̄ eſſe rapt⁹ in paradiſum.

d ¶ Credunt. Et male: q꞉ ſunt ph̃taſmata: vt. xxvj. q. v. epiſcopi.

¶ De his autem. ¶ Hec ẽ. xij. pars q. ſm̃ Jo. de fan.

¶ Caſus. Querit an hoĩes qui ſuſpendũtur in patibulis ſint ſepeliendi in cemiterio? et rñdetur ꝙ ſic, ſi ipſi penituerint.

Queſituꝫ eſt. ¶ Caſ⁹ Quidam queſiuerunt in cõcilio Maguntineñ. vtrũ corpora illoꝝ qui in patibulis ſuſpendũtur, ſint ad eccleſias deferenda, et diuina pro eis ſint celebrãda? Et rñ. ꝙ ſic: ſi digne penituerint: q꞉ ſicut cõmunio ſacroꝝ eis in fine nõ denegatur, ita cõĩo corporis Chriſti vel ſepultura eis denegari nõ dꝫ: q꞉ ſcriptũ eſt: Nõ iudicabit de⁹ bis ĩ idip̃ꝫ.

e ¶ In patibulis. Licite ergo ſepeliunt ſuſpenſi ꝛ cõcremati: dũmodo hoc fiat authoritate ꝑncipis: vt ff. de cadaueri. l. ij et non eſt contra. xxiij. q. v. placuit. Queri conſueuit, quare liberet ille qui fugit ad eccleſiã, ꝛ nõ ille q̇ recipit corpus xp̃i, cuꝫ corpus xp̃i maius ſit oĩbus: vt de cõſe. diſtinc. ij. nihil? Rñ. q꞉ corpus xp̃i

j. theſ. iiij. c.

vbi. ſ.

Joã. xj. c.

¶ Dicũt quidam ꝙ aĩe immediate vident in ſpeculo trinitatis ſicut ãgeli, vnde Beda ſup Lucã euãgelio: Hõ quidã erat diues ꝛc. vbi dr̄ iuſti q̇ vidẽt claritatẽ, nihil eſt ĩ creatura qḋ videre non poſſint ſub. ſcꝫ q̄trũ ꝑmittit diuina potẽtia ſm̃ Jo. de hoc ſatiſ no. ar. j. ꝑ. ꝑ. ca.

ij. Co. xij. a.

xij. ꝑs

Nam. ſ ſꝫ aliã literã.

Sepeliri pñt ſuſpẽſi.

Eccl'ia ꝛ nõ corpus xp̃i ꝓtegit malefactoꝝ m.

eſt cibus aïe ⁊ nõ corporis: ergo alam liberat ⁊ non corpus. Uel dic ꝙ priuilegiũ ecclie eſt: ⁊ nõ debet trahi ad cõſequẽtiã: vt.i.xvij.q.iiij.ſicut. nec aliqđ priuilegiũ trahẽdũ eſt ad ꝯſequẽtiã.vij.q.i.petiſti.⁊.xvi.q.i.hic.

Ad idẽ ex̃ de pri. ſane. verũtñ qui tali fugitiuo deferret bñ faceret: ſʒ ñ eſt ſtatutũ ſʒ Ui. Sʒ tu defẽdas ꝙ talis ẽ p eccleſiã defẽdẽdus: q2 corpi xpi aliq̃ res ãte poni nõ dʒ.i.q.i ca. mul ti.xcv. di.ecce. de ꝯſec. diſti.v. nihil. Archi.

Clerici an poſſint ſua repetere.

Canonici cuiuſdã.¶ Caſus. Supra in prima cauſa clerici introducunt litigantes de ſpũalibus. Nunc aũt ſubnectit Gra.hãc.xiiij. cauſaʒ, in qua introducunt litigantes de tẽporalib⁹, oſtendẽs qualiter clericis liceat repetere ſua, et an domeſtici teſtes ſint admittendi vł aſſumẽdi. Addit etiã de vſuris, ⁊ de turpi queſtu clericis interdicto, ⁊ vtrum eleemoſyne fieri poſſint de male acquiſitis. et vt hec oĩa facili⁹ pateant, ꝓponit themã, de quo ſex elicit queſtiones.

a ¶ Sua repetere. Oẽs clerici qui habent ꝓpriũ vel hr̃e poſſunt/poſſunt repetere ſua. ſi nõ habẽt ꝓpriũ, nõ poſſunt: ſed bona ecclie ſue repetere poſſunt ſi ſũt prelati: vel ſi prelati nõ ſũt, de mãdato ſupioris poſſunt ea repetere: vt.xvj.q.i. monachi.ij. Item oẽs clerici poſſũt agere pro miſerabilibus pſonis de mãdato ſupioris: vt lxxxvj.diſ.ꝑuenit.

Quod autem.¶ Caſ⁹. Hic intitulatur prima queſtio, qua queritur an clericis liceat repetere ſua: et certum eſt ꝙ omnes renũciauerũt proprijs, et cũ nihil habeant, ſua repetere non poſſunt, nomine tñ eccleſie ſue de mandato ſui ſuperioris experiri poſſunt/et eſſe in iudicio: vt.xvj.q.i.monachi. Clerici vero ſeculares ⁊ oẽs q̃ non renunciauerũt ꝓprijs, ſua repetere poſſunt: q2 neq3 lege neq3 canone prohibent. Et procedit hoc ordine Gra. in hac queſtione. Primo probat quiq3 authoritatibus ꝙ clericis ſua repetere nõ licet. et hoc duab⁹ dñi, ⁊ alia apłi, quarta Greg. quinta Carthagineñ. cõci. tandem allegatis rñdet duplicem adhibẽdo ſolutionem. ⁊ ita omnia plana ſunt vſq3 ad.§.quia ergo.

b ¶ Perfectus. Id eſt ſine mortali peccato/⁊ ſine veniali. nam curam propriorum nõ poſſumus habere ſine peccato: vt.xxv.diſt.qualis.

culis cũ mediocri ceruiſia viciſſim vtantur ⁊ tẽperate. Si aũt a veridicis cõprobatur teſtibus ꝙ ſine odij meditatione ſe ſuaq3 liberando, diaboli membra interfecerint, ⁊ pariter peniteant: penitẽtiam pro homicidio eis nõ iniũgimus, niſi ipſi voluerint aliquid humanitatis facere. At ſi preſbyter eſt, non deponatur: cũctis tamẽ diebus vite ſue penitentiam agat.

¶ Cauſa.xiiii.

Canonici cuiuſdaʒ ecclie q̃ſtionẽ mouent de predijs: teſtes ex fratrib⁹ ſuis producũt: negociatoribus pecuniam crediderũt, vt ex eorũ mercibus emolumenta acciperent.

Hic primum queritur an liceat eis ſua[a] repetere? Scđo an illi teſtes ſint audiendi? Tertio, an illis ſit vſuras exigere? Quarto, an liceat clericis vel laicis a quolibet vſuras expetere? Quinto, an eleemoſyne de vſuris fieri poſſint? Sexto, an vſurarij penitentiam agere valeãt, niſi qđ male acceperunt, reſtituant?

e ¶ Poſſideri. ſi.eſt.iij.q.i.§.patet. vnde hereticus nõ põt petere reſtitutionẽ aliquoꝝ, q2 nihil propriũ poteſt poſſidere: vt.s.diſt.viij.quo iure.⁊.xxiij.q.vij.c.i.et.ij. nec laicus põt repetere decimas, q2 eas nõ põt poſſidere/vt ex̃ de preſcrip. cauſam. Ad hoc em̃ vt q̃s poſſit aliquid repetere, requirit vt fuerit in poſſeſſiõe iuris vł facti: vt ex̃ de reſtitu.ſpoli.ex parte. vnde nõ ſufficit ꝓbare ſpoliationeʒ niſi probauerit ꝙ poſſederit: vt ex̃ đ offi.deleg.cõſultationib⁹. vnde patʒ ꝙ quilibet ſpoliatus habet reſtitutiõis beneficiũ. ex̃ de appel.ſignificauerũt.⁊ ex̃ đ reſti.ſpol.oli. Inuenio tamẽ ꝙ q̃s poteſt petere reſtitutionem, q̃ de iure poſſidere non põt. nã petitur reſtitutio cõſanguinee cum qua de iure q̃s nõ põt commiſceri vt ex̃ de reſti.ſpo.litteras. Itẽ ſeru⁹ petit reſtitutionẽ rerum dñi abſentis quas de iure non põt poſſidere: vt C.ſi p vim vł alio modo.l.i.ſiłr vxor põt petere res a viro ſibi datas ſi ſpoliata eſt: quaꝝ rerum dominiũ non põt hr̃e.ff.de vi et vi ar.l.i.§.deijcit. Item habens plura ſtipendia petit reſtitutionẽ alicuius: cuʒ tñ de iure nõ poſſit illud poſſidere cũ alijs: vt ex̃ de pben.referẽte.Io. Ego credo ſaluo meliori cõſilio ꝙ laicus ſpoliatus decimis poteſt petere reſtitutionem, cum latro reſtituatur: vt ex̃ de reſtitu.ſpo.in literis. cum laici quotidie poſſideãt decimas ex tolerantia prelatorum. ſecus in heretico/cũ ſit excõicatus: vt ex̃ de here.excõicamus.⁊ decre.illa cauſam, dicit detinere/et non poſſidere.

Mat. xix.c. Lu.xviij.d. Mar.x.c.

Mat.v.f.

Reſtitutionẽ q̃nq3 petit q̃ poſſidere nequit.

Laic⁹ pt decimas petere q̃b⁹ ſpoliat⁹ eſt.

¶ Queſtio.i.

Quod autem ſua repetere nõ poſſint facile videt ꝓbari. Ait em̃ dñs in euangelio. Si vis perfectus[b] eſſe, vade et vẽde oĩa que habes, ⁊ da pauperibus. Q2 ergo iſti iter perfectionis arripiũt, non licet eis ſua habere. multo ergo min⁹ licet eis repetere: q2 nõ dʒ repeti quod poſſideri[c] nõ licet.

Item. Si q̃s voluerit tibi tunicam tollere, ⁊ in iudicio tecum contendere: dimitte ei et pallium. Item apłus in epła ad Corithios. Secularia igitur iudicia ſi habueritis[d]: oĩno peccatum eſt in vobis.

Item Gregorius exponens Oĩa mihi licent, ſed ego ſub nulli⁹[e] redigar poteſtate: inquit. Cum mens cõcepta deſideria ſequitur: ſeruire rebus conuincitur, quarũ amore ſuperatur.

Item ex concilio Carthaginenſi quarto.

¶ Pro rebus trãſitorijs eps prouocatus non litiget.

Epiſcopus nec ꝓuocatus[f] ꝓ reb⁹ trãſitorijs

d ¶ Habueritis. Iniurioſe: ita vt ſcandelizemini propter hoc.

e ¶ Sub nullius. i. ſub rei tẽporalis poteſtate nolo redigi intantum vt aliquem offendam: iuxta illud. Et mihi res/non me rebus ſubmittere conor: vt extra de verbo.ſignifi.intelligentia.

Defa cto: qđ dic vt no.xvj.q.vij.c.i.Arc.

f ¶ Epiſcopus. ¶ Prouocatus. i. in iudiciũ vocatus. debet em̃ per aliũ litigare: vt no.v.q.iij.ca.vl.⁊ ſi mala eſt cã ecclie, nõ dʒ eã fouere, ſicut nec tutor pu-